

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

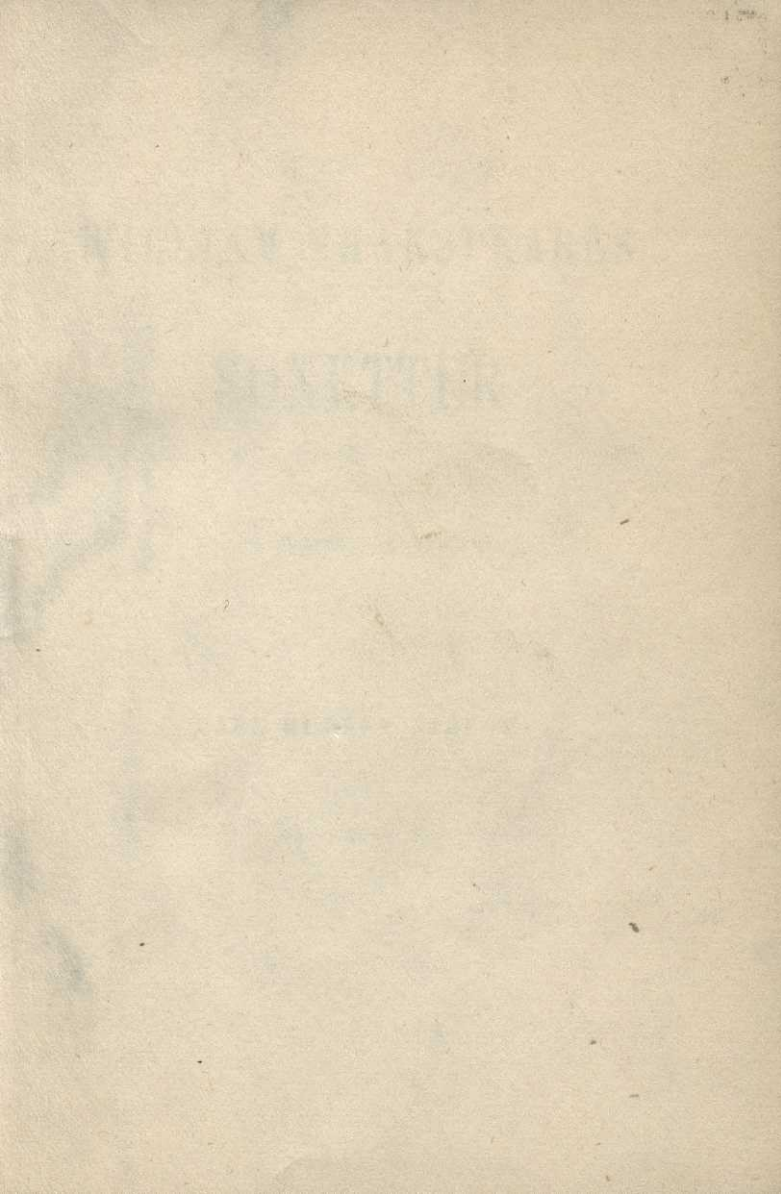
Allmänna Sektionen

Litt.

Eng.

Övers.Sv.

WILLIAM SHAKSPEARES

SONETTER

PÅ SVENSKA ÅTERGIFNA

AF

CARL RUPERT NYBLOM

UPSALA

W. SCHULTZ

INLEDNING.

WILLIAM SHAKSPEARES sonetter, hvilka härmed för första gången framträda i svensk drägt, ega en sådan betydelse för skaldens egen utveckling vid sidan af hans dramatiska diktning, att en kort framställning deraf samt af deras sammanhang med skaldens lif blir nödvändig, om man jemte deras poetiska värde i och för sig äfven vill uppfatta deras ställning i historiskt hänseende.

SHAKSPEARE, som var född 1564 och dog 1616, kom till London och började sitt konstnärslif omkring 1586, således vid några och tjugu års ålder. Redan 1592 betecknas han i en efterlemnad pamphlett af den, samma år i elände aflidne, dramatiska författaren ROBERT GREENE med en viss afundsjuke såsom en farlig medtäflare, »*an upstart crow beautified with our feathers*», under det han försvaras och hans betydenhet framhålles af en annan samtida dramatiker, CHETTLE. Följande år, 1593, framträdde han första gången såsom författare till en tryckt skrift, nemligen dikten »*Venus and Adonis*», hvilken han sjelf betecknar som sin diktningens första arfving, »*the first heir of my invention*», hvarpå

följde 1594 dikten »*Lucrece*», begge tillegnade HENRY WRIOTHESLY, *Earl of Southampton*, en ung ädling, ungefär tio år yngre än SHAKSPEARE, hvilken sedan spelar en framstående roll i sonett-historien. Begge dessa dikter voro episkt beskrifvande och tillvunno sig genom passionerad glöd och kraft i teckningen sådant bifall, att t. ex. »*Venus and Adonis*» till 1602 upplefde fem upplagor, och en samtida kritiker kunde på fullt allvar utbrista, att SHAKSPEARE, om han hållit fast vid denna diktart, skulle blifvit en skald af större betydelse, än han blef genom sin dramatiska skaldeverksamhet.

Af vigt för SHAKSPEARES historia är dernäst ett verk af FRANCIS MERES, kalladt »*Palladis Tamia, Wits Treasury*», hvori ett yttrande förekommer, som talar om »*mellifluous and hony tongued Shakespeare*» och vid sidan af hans första dramatiska mäterstycken nämner hans »*Venus and Adonis*», hans »*Lucrece*» och hans »*sugred sonnets among his private friends*». Dessa hans »socker-sonetter» funnos således till, åtminstone till någon del, och cirkulerade bland skaldens vänner redan före år 1600. Förmodligen med anledning af detta MERES' yttrande utkom 1599 en liten poetisk samling, kallad »*The passionate pilgrim*», med SHAKSPEARES namn på titelbladet, ehuru åtskilliga der upptagna stycken bevisligen ej voro af honom. I

denna samling förekomma bland annat ett par af de sonetter, som tillhöra den senare utgifna sonett-samlingen, dock med några smärre olikheter i texten. Säkert är imellertid, att SHAKSPEARE aldrig för sin del erkände den sålunda utan hans vet-skap eller åtgörande utgifna dikteykeln, hvilken dock vanligen finnes bifogad hans samlade skrifter.

Först år 1609, således vid slutet af skaldens bana såsom verksam dramtiker i London, utkom den första upplagan af dessa sonetter, 154 till antalet, utgifven utan författarens tillåtelse, med titel: »*Shakespeares Sonnets. Neuer before Imprinted*». Förläggaren, som tecknade sig T. T., har genom bokhandlar-registret befunnits heta THOMAS THORPE, och att han var den verklige utgifvaren, utan att skalden sjelf hade något med upplagan att befatta, visar sig tydligt af en tillegnan, i hvilken icke skalden, utan T. T. egnar boken åt M:r W. H., »*the onlie begetter of these insuing sonnets*». Dessa ord hafva, sammanlagda med dikternas innehåll, utgjort en hård nöt att knäcka för alla skaldens kommentatorer.

Denna samling af 154 sonetter, som sålunda, enligt hvad ofta tyckes ha varit fallet inom den tidens engelska vitterhet, i en furtiv upplaga ut-gafs af THORPE, innehöll först 125 sonetter, till-egnade en yngling, hvilken SHAKSPEARE öfver-höljer med de starkaste uttryck af sin kärlek (»*love*»,

såsom det oupphörligt heter i texten), och hvilken man velat göra till sonetternas »*begetter*»; vidare en dikt i tre fyrradiga jambiska strofer till en ung gosse (126); derpå 26 sonetter till en intagande, men farlig qvinna (127—152), och sist 2 allegoriska sonetter, tecknande Amors makt, begge af ungefär lika innehåll (153 och 154). Man ser äfven af denna sammanblandning af ämnen, att dikterna ej kunnat vara utgifna af skalden sjelf, som väl både skulle ordnat dem annorlunda, än nu skett, och äfven verkställt ett noggrannare urval, om han ens tillåtit deras tryckning, då deras alldeles privata natur ådagaläggas så väl af innehållet som af MERES' ofvan anförda ord, nemligen att de cirkulerade bland skaldens enskilda vänner. I detta hänseende äro särskildt de första 125 sonetterna märkvärdiga. De visa sig vara tillegnade en i hög grad älskvärd ung man, som dessutom tillhörde den förnäma verlden och innehade en hög social ställning; skrifna uppenbarligen på mycket olika tider, framställa de skalden i sitt förhållande till sin ömhets föremål, ibland såsom en åldrande man emot den blomstrande ynglingen, hvilken han vid olika tillfällen tillegnat dessa bevis på kärlek och tillgifvenhet; ibland befinner han sig på resa till och ifrån honom, och stundom störes det goda förhållandet dem emellan af åtskilliga förtretligheter, såsom svartsjuka, än på någon älskarinna,

än på andra skalder, som egna den unge mannen sin hyllning. Egendomligast är att iakttaga uttrycken af SHAKSPEARES sorg öfver sin låga ställning och hans stundom nog ödmjuka erkännande af det ofantliga afståndet mellan honom och den tillbedde. Om dessa uttryck af en nästan slafvisk underdånighet såra oss, då vi tänka oss den mest frisinnade och upplyste skalde-ande sålunda buga sig inför den konventionella företrädesrätten, så må vi på samma gång komma i hog, att detta var ett tidens lyte, liksom det äfven tillhörde den, att med namnet kärlek beteckna det intima förhållandet tvenne män emellan, hvilket ej heller undgår att förefalla oss stötande. I alla händelser kan skalden icke ställas till ansvar för sin tids svaga sidor, liksom man också alltid bör taga i betraktande, att han sjelf icke publicerat dessa fullkomligt enskilda poetiska utgjutelser.

Men hvilken var denne bedårande yngling? Detta är den fråga, som så lifligt intresserat SHAKSPEARES kommentatorer och, ehuru den för nju-tande af sonetternas poetiska skönhet är af alldeles ingen betydelse, dock kastat en egendomligt re-tande, mystisk slöja öfver deras historia. Är denne »sweet boy» en verklig person, är han en allegori, eller äro dessa utgjutelser endast poetiska fantasier?

Härvid hafva hufvudsakligen tvenne skarpt hvarandra motsatta åsigter gjort sig gällande. Den

ena, representerad af engelsmännen, har bemödat sig att på det noggrannaste utleta, hvilka de historiska personligheter varit, som antydast i sonetterna, medan den andra, som har till målsmän ty-skarne och bland dem främst SHAKSPEARES bekante utgifvare DELIUS, gör dikterna endast till fria poetiska utgjutelser. Men den förra åsigten har många olika tydningar för gåtan. Enligt engelsmannen DRAKES afhandling öfver SHAKSPEARES sonetter (1817) skulle den unge mannen vara den ofvan nämnda HENRY WRIOTHESLY, sedermera lord SOUTHAMPTON, till hvilken SHAKSPEARE förut, som vi sett, egnat »*Venus and Adonis*» och »*Lucrece*», och sonetternas »*begetter*», M:r W. H., skulle icke vara någon annan än han, — en hypotes, som, ehuru den har många anhängare, dock måste anses osannolik, dels emedan formen för tillegnan icke passar in på lord SOUTHAMPTON och hans initialer, dels ock emedan det vore orimligt, att en bokhandlare i början af sextonhundratalet på ett sådant familjärt sätt vände sig till en lord. Lika omöjlig visar sig äfven en annan teori, hvars upphofsman är BROWN (1838), enligt hvilken M:r W. H. skulle vara WILLIAM HERBERT, sedermera lord PEMBROKE, till hvilken jemte hans bröder den första upplagan af SHAKSPEARES dramer af 1623 var egnad af dess utgifvare, SHAKSPEARES kamrater vid teatern, skådespelarne HEMINGE och CONDELL; äfven detta an-

tagande visar sig omöjligt af samma skäl som det föregående, hvartill kommer att lord PEMBROKE var betydligt yngre än SHAKSPEARE, hvadan en mängd häntydingar ej på honom passa in, utom det att han flere år före sonetternas utgifvande upphörde att heta M:r WILLIAM HERBERT. I begge fallen har man lagt hufvudsaklig vikt på uttrycket »*begetter*», såsom betydande skapare eller alstrare, sonetternas andliga upphof, då det dock helt enkelt bör fattas såsom åsyftande den, hvilken varit upphof eller orsak till deras utgifvande på tryck.

Dessa äro de båda förnämsta historiska åsigtterna om sonetterna. Utom de nämnda personerna har man äfven haft på förslag en WILLIAM HART, en släkting till skalden, vidare en obekant WILLIAM HUGHES, ett antagande, beroende på en förmodad ordlek i 20:de sonetten; ja, man har till och med velat tyda dem allegoriskt och hänföra dem på drottning ELISABETH sjelf, hvilken skalden under denna förklädnad skulle hyllat. Slutligen har äfven den åsigten uttalats, först af en bland skaldens bäste engelske utgifvare DYCE (1857) och efter honom vidare af GERALD MASSEY (1864), att man hos SHAKSPEARE bör skilja mellan personliga sonetter, som verkligen beröra hans egna personliga förhållanden, och »dramatiska» sonetter, hvilka vore sådana, i hvilka han uttalar andras känslor. Dessa andra skulle enligt MASSEY vara dels lord

SOUTHAMPTON, åt hvars romantiska kärlek till den sköna ELISABETH VERNON skalden i dem gifvit poetiskt uttryck, dels den sköna damen sjelf, som lärer haft anledning till svartsjuka på sin kusin, miss PENELOPE RICH, dels slutligen lord PEMBROKE, för hvilkens räkning de sista 26 sonetterna vore författade till den nämnda miss RICH. Äfven denna åsigt visar sig både af inre och yttre grunder ohållbar: det är nemligen i hög grad osannolikt, att SHAKSPEARE skulle kunnat göra ett sådant kärleksförhållande mellan förnäma personer till föremål för en mängd dikter och låtit dem cirkulera bland sina vänner, utan att detta förhållande, som dessutom skulle fortgått under en lång följd af år, skulle gifvit anledning till någon skandalös utläggning hos samtida författare.

Den motsatta åsigten gör sonetterna endast och allenast till fria utgjutelser af skaldens fantasi, hvarvid förhållandena först skulle vara fingerade och sedan poetiskt behandlade. Denna åsigt, hvars målsman, såsom nämnt, är DELIUS, och som ifrigt uppehålles af sonetternas senaste öfversättare i Tyskland, OTTO GILDEMEISTER, stöder sig hufvudsakligen derpå, att den andra åsigten leder till orimliga följder, att den ej är stödd på ett enda historiskt faktum, att ställen förekomma i sonetterna, som ej med den äro förenliga, t. ex. der skalden talar om sig sjelf som en gammal man,

hvaremot alla svårigheter skulle lösas med antagande af dikternas ursprung ensamt ur skaldens fantasi, hvarvid den hufvudsakliga inre grunden för åsigten blefve den iakttagelsen i afseende på det poetiska skapandet, att detta icke med nödvändighet binder sig vid yttre, verkligt upplefda händelser, utan kan hålla sig till och bearbeta sådant stoff, som blott är fantasins verk. Vi anse oss härvid böra anmärka, att om sådant någon gång kan hända och äfven har händt, så torde det dock höra till sällsyntheterna, att en skald af verklig halt grundar en hel följd af dikter endast på en sådan fantasiverklighet, utan att hafva det ringaste stöd i den yttre verkligheten och lifvet. Visserligen skulle på sådant sätt SHAKSPEARES mycket omtalade förtviflade objektivitet, som i dramerna kommer oss att alldeles förgäta skalden för de bilder, han framtrollar, äfven i hans lyrik visa sig vara gällande, och sonetterna skulle således allesammans kunna kallas dramatiska. Men äfven med antagande af denna deras objektiva karakter, hvilken isynnerhet varit välkommen för dem, hvilka på ett något borneradt sätt velat rädda skalden från misstanken att stundom hafva lefvat i tve tydiga förhållanden, kan man lika litet här som vid dramerna anse skaldens produkter vara ett verk endast af hans fantasi eller antaga situationerna vara rent af uppiktade.

Utan att ingå i några gissningar rörande SHAKSPEARES besjungne vän, hvilka alltid torde blifva fruktlösa, helst som de för bedömande af dikternas poetiska halt och uppfattningen af dem ej ega någon betydelse, låtande således den literaturhistoriska gåtan vara, hvad hon är, — en gåta, måste vi dock opponera oss mot den senare åsigtten af nyss antydda grund. Ingen skald, och allra minst en sådan äkta realist som SHAKSPEARE, skriver väl någonsin om hvad han icke erfarit eller åskådat i inre eller yttre hänseende, utan att han därför nödvändigt behöfver göras moraliskt ansvarig för innehållet af de sålunda uppfattade och framställda lifsbilderna. Vår åsigt är den, att vissa sonetter tydligen och bestämdt äro personliga och syfta på skaldens egen inre erfarenhet; andra äro uttryck för stämningar, som finna sin motsvarighet i karakteristiska ställen inom de dramatiska styckena, såsom t. ex. den berömda 66:e sonetten, som har en slående likhet med HAMLETS allbekanta monolog: »Att vara eller icke vara»; slutligen finnas äfven sådana, i hvilka skalden, han må nu teckna hvad han personligen upplefvat eller icke, i alla händelser ger uttryck åt en erfarenhet, hvilken han kläder i poetisk drägt, och der han äfven begagnar det gifna motivet såsom ett tema, hvilket han stundom i oändlighet varierar, dels för att afvinna det alla de sidor, som äro poetiskt in-

tressanta, dels också någon gång rätt och slätt för att öfva eller glänsa med sin formella färdighet att lösa ett spetsfundigt poetiskt problem. Men i alla händelser tro vi äfven för de ytterligaste försöken i denna väg ett bestämdt erfaret motiv ur verkligheten ligga till grund, ty de flesta dikterna bära en allt för karakteristisk pregel af lif, för att vara s. k. kammarpoesi, äfven om kammarpoeten hette SHAKSPEARE.

Alltså: enligt vår mening hafva de flesta af dessa sonetter afseende på lefvande personligheter och verkliga förhållanden. Utan ett sådant antagande skulle flere af dikterna ej kunna förklaras, såsom den 107:de sonetten, för att taga ett exempel. Ja, sjelfva den mystiska slöja, som sprider en viss halfdager öfver dem alla, torde kunna gälla som ett bevis för, att de hafva något personligt i sig. ty en sådan naturlig clair-obscur kan svårligen vara gjord. Dessutom förefaller äfven den jemna och säkra ton, i hvilken flertalet är hållet, såsom nödvändigt framspringande ur verklighetens rot, då något sådant svårligen kan tänkas fullkomligt sväfvande i luften. Slutligen ligger äfven, oaktadt all variation af grundtemat, en viss enformighet, i god mening nemligen, eller kanske rättare enhet — icke blott i färg och ton, utan i uppfattning — öfver det hela; och säkert torde vara, att i en dikteykel, uppkommen på olika

tider och med ingen annan afsigt än att lösa vissa lyriska problem, tvärtom en större vexling i detta hänseende med flit skulle varit från början åsyftad. Huru vi vända oss, kunna vi således svårliken komma ifrån, att dessa sonetter äro verkliga dikter, eller förklarade bilder af en verklighet, som skaldens fantasi för sina behof fritt använt och format.

Den ordning, i hvilken sonetterna här meddelas, är den ursprungliga, som de redan hade i THORPES upplaga, hvarvid visserligen somliga, hvilka utgöra variationer af samma tema, äro sammanförda, medan deremot andra blifvit sammanställda med alldeles främmande, och i allmänhet intet spår till kronologisk ordning eller följd efter innehållet kan upptäckas. Ogörligt lär väl äfven vara att söka åstadkomma en sådan omställning eller att i den nu varande ordningen finna en bestämd plan. Begge delarne har man dock försökt. Det senare har gjorts af engelsmannen BROWN, som i en skrift om »*Shakespeares autobiographical poems*» i THORPES tillfälliga ordning funnit ingenting mindre än en dikt i sex afdelningar, innehållande en fullständig lifshistoria, för hvilka det dock torde vara öfverflödigt att här redogöra. Det förra har försökts förnämligast af sonetternas berömda öfversättare i Tyskland, FRIEDERICH BODENSTEDT, hvilken först ur »*The passionate pilgrim*» tillagt tvenne sonetter,

så att antalet blifvit 156, derpå delat dem efter innehålllet i 4 afdelningar, och bland dessa satt främst de sista 26 sonetterna, som ha afseende på skaldens förhållande till en älskarinna. Om äfven detta senare till följd af dessa soneters stil, som företrädesvis rör sig med antiteser och concetti, kan anses vara berättigadt, då dessa dikter troligen tillhöra antalet af de äldsta bland dem, ger dock denna omordning anledning till så mycket godtycké och kan i så många hänseenden svårligen försvaras, att det bästa torde vara, såsom äfven **BODENSTEDTS** efterföljare **BENNO TSCHISCHWITZ** (1870) och **OTTO GILDEMEISTER** (1871) hafva gjort, att behålla kvar den gamla indelningen och, så vidt möjligt är, genom anmärkningar, hvilka alltid bli nödvändiga, upplysa om det förmodade eller gifna sammanhanget. Detta har äfven blifvit gjordt i denna försvenskning af sonetterna.

Hvad dikternas poetiska form beträffar, var det naturligt, att **SHAKSPEARE** skulle upptaga sonettformen, som under den starkt italianiserande riktningen under drottning **ELISABETHS** berömda tidehvarf inom Englands vitterhet fått en vidsträckt användning. Den försöktes först af den skald, som står i spetsen för denna nya smakriktning, nemligen lord **SURREY**, hvars 1557 efter hans död utgifna dikter äfven innehålla sonetter, ehuru i en form, som redan afviker från den stränga,

af PETRARCA fastställda. Sir PHILIP SIDNEY, hvars sonetter utkommo 1591, är den ende, som fullt följer denna stränga form. Derefter utkom 1592 »*Delia*», en samling af 57 sonetter af DANIEL, hvilken först begagnade den modifierade form, som sedan SHAKSPEARE upptog, och hvarom vi strax skola tala; 1594 utgaf CONSTABLE en samling, »*Diana*», samma år DRAYTON »*Ideas Mirror*», och 1595 utkommo SPENSERS »*Amoretti*», 88 sonetter, tillagnade hans hustru, hvilka fördunklade de redan nämnda, — att ej tala om skalder af en lägre rang. Slutligen framträdde 1609 SHAKSPEARES sonetter. Men då den stränga form, som bildades af PETRARCA för det rimrika italienska språket, som bekant, fordrar först tvenne quatrainer (fyrradiga strofer) med blott tvenne rim, hvarvid första, fjärde, femte och åttonde raderna rimma, liksom andra, tredje, sjette och sjunde, samt derpå tvenne terziner (treradiga strofer) med två eller möjligen tre rim i olika flätningar, bortkastades i DANIELS af SHAKSPEARE upptagna form denna stränghet, och den fjortonradiga sonetten indelades i tre quatrainer, hvardera med sina två rim vexlande för hvarannan rad, samt slutligen en kuplett om två rader, begge utgörande ett rimpar. I afseende på rimmen kunde manliga och qvinliga efter behag vexla med hvarandra. Det är klart, att formen härigenom blef lättare att handtera, på samma gång af-

ven anläggningen på en bestämd point blef skarpare utpreglad. För en öfversättare återstå ändock tillräckliga svårigheter till följd dels af språkets sammanträngda natur, hos SHAKSPEARE stundom ökad till det otroliga, dels ock af de egendomliga, ofta icke alls skrädna, men i hög grad karakteristiska och slående uttryck, som i allmänhet tillhöra SHAKSPEARES stil. Att mildra dessa, blir visserligen någon gång en nödvändighet, men man bör dock väl akta sig att vattna ut de kärnfriska, originella uttrycken och ordställningarna hos skalden, emedan just dessa utgöra ett väsentligt drag i hans skaldefysiognomi. Med den i botten sunda och sedliga åskådning, som tillhör SHAKSPEARE, bör man icke taga anstöt af ett och annat kraftord, hvilket i sonetterna gifver en påminnelse om liknande företeelser inom hans dramatiska stycken, hvarjemte man alltid bör komma i hog, att SHAKSPEARE var en son af sin tid, och att mycket, som nu kan förefalla oss främmande vid sidan af det förträffliga, tillhör icke blott honom, utan hans tidevarf. Detta gäller icke blott de genialiska kraftuttrycken, utan äfven och i synnerhet det skrufvade antitetiska i stilen, hvarifrån ej ens SHAKSPEARE gick fri, ehuru han här liksom i dramerna, så vidt man nemligen kan skilja mellan äldre och yngre sonetter, synes ha arbetat sig ifrån den ma-

niererade stilen fram till en fri och naturlig form för en klar uppfattning.

Men äfven med dessa tidslyten, äfven med den ofullständiga ordningen och bristen på utgallring, äro dessa dikter väl värda att kännas af hvar och en, som älskar SHAKSPEARE. Att hans sonetter lemna alla öfriga engelska samlingar långt bakom sig, äfven SPENSERS, har redan blifvit nämndt, och vi må i detta hänseende blott påminna om följande omdöme af DYCE: »In the general excellence of these sonnets, — in their depth of thought, their tenderness, their picturesqueness, their grace, their harmony, — we forget their occasional conceits and quibbles: and, indeed, no English sonnets are worthy, in all respects, of being ranked with Shakespeare's, if we except the few by Milton, — so severe and so majestic.» — Vi tro oss för vår del kunna tillägga, att förmodligen intet land eger en sonettsamling af sådant både relativt historiskt och absolut poetiskt värde som SHAKSPEARES, ty ingenstädes inom denna svåra och genom sin bestämda längd af fjorton rader i grunden äfven otjenliga form, som tvingar tanken att antingen tränga sig tillsammans eller vidga ut sig inom den gifna ramen, är med sådan konstnärlighet och of-tast äfven så naturligt och otvunget ej blott ett enkelt, utan äfven ett skrufvad och tillspetsadt innehåll ordnadt och framstält. Derfor ha äfven

SHAKSPEARES sonetter, utom den eggelse, de erbjudit genom den i dem liggande, ofvan betecknade literära gåtan, alltid utöfvat stark dragningskraft på alla, som något sysselsatt sig med skalden, hans lif och diktning, hvarför de äfven i öfversättning införlifvats med flere af kontinentens språk. Så äro de på fransk prosa öfversatta af VICTOR HUGO, och de hafva i Tyskland blifvit åtskilliga gånger återgifna: 1836 af REGIS, 1840 af WAGNER, vidare af JORDAN, GELBCKE och BODENSTEDT, hvars förtyskning af sonetterna är särdeles berömd, ehuru den nu mera icke fullt torde motsvara sitt rykte, samt senast af TSCHISCHWITZ och GILDEMEISTER, af hvilka isynnerhet den senare är en mästare i förmågan att nästan ord för ord följa sin förebild i spåren. Af de nämnde är det isynnerhet BODENSTEDT och GILDEMEISTER samt jemte dem DELIUS, hos hvilka den svenske öfversättaren står i skuld för mången upplysning angående tolkningen af det stundom rätt dunkla originalet. Från den förres tydning har han dock ofta haft anledning att afvika, från den senares blott någon enda gång.

Som ofvan nämndes, har BODENSTEDT ur »*The passionate pilgrim*» tillagt tvenne sonetter, hvilka han ej utan anledning antager sammanhöra med den stora samlingen. Då de imellertid vanligen icke räknas dit, men det oaktadt en eller annan, som känner BODENSTEDTS öfversättning, ville ega

äfven dessa försvenskade, meddelas de här nedan. Den ena af dessa, som inleder sonetterna i BODENSTEDTS öfversättning med dess förändrade ordning, återfinnes under III i samlingen »*The passionate pilgrim*», och har äfven blifvit använd af SHAKSPEARE i »*Love's labour's lost*» (Kärt besvär förgäfvets), der den läses i fjerde aktens första scen:

Har ej ditt ögas himla-retorik,
 Mot hvilken inga jordens grunder duga,
 Förledt min själ till svekfull politik?
 Ostraffadt dock man kan för din skull ljuga.

En qvinna jag försvor, men jag vill styrka,
 Då du gudinna är, det var ej dig.
 Min ed var mull: dig skall man himmelskt dyrka:
 Men är du min, förtas all skuld hos mig.

Min ed var luft, och luft är endast dimma;
 Du, sköna sol, som skiner på min jord,
 Min dim-ed skingrat, att i frihet glimma,
 Och ditt är felet, om jag bröt mitt ord.

Men är det mitt, — hvem vore ej så vis
 En ed att bryta för ett paradiset?

Den andra, som hör till SHAKSPEARES vackraste lyriska skapelser, återfinnes under VIII i »*The passionate pilgrim*» och eger sin märkvärdighet som ett af de många bevisen för, huru stort värde SHAKSPEARE alltid satte på musiken, hvilken han

här jemför med poesin, samt huru stor aktning han hyste för sin ypperste skaldekamrat under det stora tidehvarfvvet, EDMUND SPENSER, hvilken här är poesins målsman, medan musiken representeras af DOWLAND, en berömd musiker och lutspelare under drottning ELISABETHS tid:

Om dikt och tonkonst troget ena sig
 I ljuflig syskonkärlek med hvarandra,
 Då fins det kärlek mellan mig och dig,
 Förty du älskar en och jag den andra.

För dig är Dowland kär, som locka kan
 Med himmelskt spel ur lutan trolska toner;
 För mig är Spenser världens förste man,
 Hvars djupa dikt mig för till högre zoner.

Du lyssnar helst till melodiers språng,
 När Phœbi lyra dig i välljud sänker;
 Men höjer guden sjelf sin höga sång,
 I himmelsk fröjd han då min ande dränker.

En gud för båda, så som skalden sagt, —
 Vi två ett hjerta för hans dubbla makt!

Sist må nämnas, att i afseende på teckningen af SHAKSPEARES namn, hvori nu mycken olikhet råder, öfversättaren i likhet med ULRICI och flere engelske författare äfvensom HAGBERG i hans öfversättning af skaldens dramatiska arbeten ansett sig

böra hålla sig till den form, som skalden sjelf gaf sin namnteckning under sitt testamente, hvilket finnes i aftryck meddeladt i alla större upplagor af hans arbeten.

Upsala den 1 September 1871.

C. R. Nyblom.

SONETTER.

I.

Af hulda väsen vi förökning önska,
På det att aldrig skönhets ros må dö;
Men när den mognat och ej mer kan grönska,
En älsklig telning spire ur dess frö.

Men du, förledd af egna ögons glöd,
Med eget bränsle föder du din låga,
Gör hungersnöd, der allt är öfverflöd,
Din egen fiende, dig sjelf till plåga.

Du, som är verdens friska prydnad nu,
Och bör åt vårn en utsökt härold vara,
Din lycka i sin knopp begrafver du
Och slöser vildt blott med att girigt spara.

Tyck synd om verden, frossa icke så,
Att du och grafven ta, hvad hon bör få.

2.

När fyrti vintrar lägrats på din hy
Och gräft löggrafvar på din skönhets gärde,
Då skall din ungdomsskrud, som nu är ny,
Bli som en sliten klädnad utan värde.

Tillfrågad då: »hvad blef din skönhets mål,
Hvar är din rikdom från din ungdoms dagar?»
Att säga, i ditt ögas djupa hål,
Det vore skamlig synd mot lifvets lagar.

Men pris har du förtjent för skönhets bruk,
Om du kan svara: »detta barn skall qvitta
Min räkning, när jag gammal blir och sjuk.»
Som arfving till din skönhet skall det sitta.

Det är att nyfödd bli, fast gammal allt,
Att se sitt blod varmt, när det kännes kallt.

3.

I spegeln se och säg din bild så fager:

»Nu är det tid att forma om dig visst.»

Gör du det icke, verlden du bedrager,

Och sin välsignelse en moder mist.

Ty hvilken jungfru, nu en oplöjd hage,

Försmådde gifva dig din kärleks kraf?

Och hvar fins väl den för sig sjelf så svage,

Att han vill bli sin egenkärleks graf?

Du är din moders spegel, och du väcker

Hos henne minnet af en vår så blid:

Så sjelf en gång i ålderns dar du sträcker,

Trots rynkor, blicken mot din gyllne tid.

Men om du lefver, att af ingen minnas,

Dö ensam, och din bild skall snart ej finnas.

4.

Tanklösa älsklighet, hvar fick du från
Att slösa på dig sjelf din skönhets gåfvor?
Naturen ger ej skänker, endast lån,
Och blott frikostigheten får dess håfvor.

Nå, vackra snålvarg, hvi missbruka så
Den skatt, hon gaf dig att åt andra skänka?
Vinstlöse ockrare, hvi tära på
Slikt kapital och livvets lagar kränka?

Ty då du handel har blott med dig sjelf,
Se, på dig sjelf ditt eget jag bedrar du.
Men tänk, om du skall bort från livvets elf,
Hvad giltigt bokslut till att visa har du?

Din skönhet, obrukt, med dig sjelf man jordar,
Men, brukt, den lefver och ditt hopp fullbordar.

5.

De timmar, hvilka konstfullt sammanväfva
En skönhet, der hvart öga har sin fröjd,
De skola sist sig till tyranner häfva
Och göra fult, hvad nu är skönhets höjd.

Ty tiden har ej ro: på sommarns korta
Minuter ger den vinterväder kallt,
Af frost blir safven stel, allt löf är borta,
Det vackra snöhöljdt, barhet öfver allt.

Då, — funnes intet qvar af sommarns safter
Som flyktig fånge inom vägg af glas,
All frukt man miste af det skönas krafter,
Det och dess minne gick med stormens ras.

Men fast med vintern blomstren mistat glansen,
I saft, som pressas, doftar ännu kransen.

6.

Låt därför icke vinterns råa hand
Din sommar skämma och dess saft föröda.
Gör något käril lyckligt med ett grand
Af kärleks skatt, förr'n den sig sjelf fått döda.

Förbjudet ocker är ej sådant ju,
Då den, som lånet får, vill söka flera;
Det är att fröjdas åt ett annat du,
Och blir det tolf för ett — tolf gånger mera.

Tolf gånger bättre blir du, än du är,
Om sjelf tolf gånger om din bild du gjuter;
Ty hvad kan döden göra dig för när,
Då hos din efterverld än lif du njuter?

Var ej sjelffrådig, ty du är för skön
Att blifva dödens rof och maskars lön.

7.

Se, då i öster solen nåderikt
Sitt hufvud lyfter flamhöljdt, hur hvar öga
Med vörndnad helsar, undersåten likt,
Dess helga majestät uti det höga.

Och när hon klättrat upp på himlens brant,
En ungdom lik, den lifvets fröjder mana,
Än menskoögon vörda henne grant
Och följa hennes gyllne pilgrimsbana.

Men när ifrån sin höjd med tröttadt spann,
Gubbåldern lik, hon rullar ned mot vester,
Då vänds den blick, som af beundran brann,
Från henne bort och annorstäds sig fäster.

Så du, när middagstiden har förgått,
Dör osedd, om du ej en son dig fått.

8.

Du, sjelf musik, hvi gör musik dig dyster?
Ljuft svär ju ej mot ljuft, fröjd älskar fröjd.
Hur kan du tycka om, hvad ej dig lyster,
Och med hvad dig förtretar vara nöjd?

Om rena ljud af äkta samklang slå dig
Med obehag, fastän de enas godt,
Det sker blott för att stilla förebrå dig,
Som skämmer solo det parti, du fått.

Märk, när en sträng förmäles med en ann',
Hur toner samfäldt under stråken gunga, —
Precis som lycklig moder, barn och man,
Som, alla ett, en nöjsam visa sjunga.

Den lyder så, med klang från många håll,
Men tycks blott en: »den ensam är, blir noll».

9.

Räds du för tårar i en enkas öga,
Då du förtär dig sjelf i ensamhet?
Ack, om man nödgas skall dig barnlös höga,
Till enka gör du verlden sjelf med det.

Ja, verlden blir din enka, och hon gråter,
Att ingen bild du lemnat efter dig,
Då enskild enka dock sig trösta låter,
Om mannens bild hos barnen yppar sig.

Se, hvad en slösare omkring sig kastar,
Det vexlar plats, men ej ur verlden förs.
Men slösad skönhet till förintning hastar,
Och just af brist på brukning den förstörs.

Kärlek till andra fins ej i ett hjerta,
Som med så gruflig skam sig sjelft kan svärta.

10.

Tillstå med skam, att ingen är dig kär,
Du, som så sorglös mot dig sjelf kan vara.
Säg gerna, mången till dig kärlek bär:
Att du har ingen kär, är på det klara.

Ty du beherrskas af så hatfullt rus,
Att ditt förderf du söker sjelfmant vålla
Och vill förstöra detta vackra hus,
Som helst du borde se att upprätthålla.

O, ändra dig, att jag må ändra mod!
Skall hatets hem fördunkla kärleks boning?
Var, som ditt yttre är, huldrik och god,
Och öfva mot dig sjelf ett grand förskoning.

Skänk dig ett annat jag, gör det för mig,
Att skönhet lefva må i det och dig!

11.

Fort som du vissnar, äfven rot du slår,
Och i de dina, hvad du mist, förstoras.
Det friska blod, som du en ann' består,
Förblir dock ditt, fast ungdomen förloras.

Deri är visdom, skönhet, fruktsamhet,
Derutom dårskap, ålderdom, elände.
Om alla tänkte så som du, Gud vet,
Då tog om tre tjog år väl verlden ände.

Den, som naturen ej välsigna tänkt,
Barsk, rå och ofruktsam omkomme gerna.
Se, du fått mer än den, hon mest har skänkt:
Den ädla gåfvan bör du ädelt värna.

Hon skar dig till sin stämpel, för att så
Den skulle tryckas af, men ej förgå.

12.

När jag på klockan ser, som täljer tiden,
Ser stolta dagen sjunka ned i natt,
Ser en viol, se'n våren är förliden,
Och svarta lockars flod försilfrad matt;

När träd jag ser aflöfvade i lunden,
Som förr gett skygd åt hjordens ättelägg,
Och sommarns gröda, som, i kärfvar bunden,
På bår är lagd med hvitt och borstigt skägg:

Då vid din skönhet fast min tanke hakar,
Att du försvinna skall i tidens haf,
Se'n skönhet och behag sig sjelf försakar
Och söker, blott ett nytt ses gro, sin graf.

Ty intet fins, som tidens skador botar
Så väl som arfvingar, när lien hotar.

13.

Om du din egen vore! Men du är
Ej längre din, än här på jord du blifver.
Bäst att för slutet du dig rustar här
Och dina drag åt någon annan gifver.

Den skönhet, hvilken nu du har i län,
Du sluppe återbära, vore åter
Din egen, äfven se'n du gått härifrån,
Om blott en son din form du bära låter.

Hvem lemnar till förfall så herrligt hus,
Då vanlig klokhet bonar om sitt rede
Mot vinterdagen och dess stormars brus,
Mot dödens köld och mot dess vilda vrede?

O, blott en slösare! Min vän, du vet,
Du haft en far: din son ock ege det.

14.

Jag tager ej min dom från någon stjerna,
Och känner dock, tror jag, stjerntyderi.
Men ej med spådom plågar jag min hjerna
Om pest, dyr tid och väder, som skall bli.

Ej heller kan jag på minuten spå dem,
Som fråga efter åska, regn och vind,
Ej säga furstarne, hur det skall gå dem,
Om ock jag såge mig på himlen blind.

Från dina ögon all min konst förskrifves,
Och i de säkra stjernorna det står:
»Sanning med skönhet väl tillhopa trifves,
Om du blir omvänd och en arfving får.»

Men eljest säga de: »om du går bort,
Det sannas och det skönas lif blir kort.»

15.

Ser jag, hur allt, som hit på jorden satts,
En liten stund blott som fulländadt varar,
Att bilderna på lifvets skådeplats
Blott stjernornas fördolda makt förklarar;

Ser jag, att menskor växa liksom hö
Och få båd' väl och ve från samma himmel, —
Först ungdomsstolta, sedan långsamt dö,
Och slutligt blandas bort i glömskans hvimmel:

Då leds jag från alltings förgänglighet,
Din ungdomsbild i tanken att behandla,
Hur tiden och förderfvet slåss om det,
Att få din unga dag i natt förvandla.

I kamp mot tiden som en trogen vän,
Hvad den tar bort, jag ympar in igen.

16.

Men hvarför väljer du ej bättre värn
Mot tidens tyranni i dina pligter,
Och söker mot förfallets makt ett spjern,
Som båtar mer än mina magra dikter?

Nu står du på din lefnadslyckas höjd,
Och mången jungfrupark, som än sig värjer,
Nog bure dig små blommor, blyg och nöjd,
Mer lika dig än ett porträtt i färger.

Så fick ditt lif i klara drag sin hägring,
Ty pensel ej, min unga penna ej
Till inre värde eller yttre fägring
Kan skänka menskorna ditt konterfej.

Vill du ur tidens våld ditt lif befria,
Så skaffa af dig sjelf en fin kopia!

17.

Hvem ville tro min vers en gång, om rik
Jag gjort den, med hvad högst hos dig man prisar?
Fast, det vet Gud, den blott en graf är lik,
Som gömmer och ej halft din rikdom visar.

Kunde jag teckna dina ögons prakt
Och ditt behag i vackra takter måla,
Man sade visst: »den skalden osant sagt:
Så himlaskönt kan jordiskt skönt ej stråla.»

Då skulle dessa blad, som gulnat, bli
Missaktade, likt gamla män, som prata;
Hvad sant jag sagt, blef skalderaseri,
Min vers som forntids svulst man skulle rata.

Men fins af dig en son i lif en gång,
Du lefver båd' i honom och min sång.

18.

Skall med en sommardag jag dig jemföra?
Du är dock mera mild och älsklig än.
Majs ljufva knoppar brukar stormen störa,
Och sommarns fröjd — hvad är så kort som den?

Ibland för häftigt himlens öga glöder,
Ibland dess guldblick är af dimmor gömd;
Ja, hvarje skönhet, som naturen föder,
På något vis är till förändring dömd.

Men aldrig skall din sommarglans förflyta
Ej du förlora skall hvad skönt du fått,
Ej i sin skuggverld döden med dig skryta,
Då med min dikt odödlighet du nått.

Så länge menskor andas, ögon skåda,
Så länge lefver den, med den — I båda.

19.

Du glupska tid, gör slö hvar lejonass,
Låt jorden sina foster sjelf föröda,
Ur tigersns käft bryt tanden, hvit och hvass,
Låt aldrig Phœnix på sitt bål förblöda!

Gif glad och sorglig dag, när bort du går!
Gör hvad du vill, du tid på flyktig vinge,
Åt verlden och dess fröjd, som ej består, —
Blott i ett enda fall din lust du tvinge!

Gräf ej ditt märke i min älsklings hy,
Drag inga streck i den med aldrig penna.
Uti ditt lopp du må från honom fly,
Att tid, som blir, ett ideal må känna.

Dock, gör ditt värsta, gubbe, — trots din vigt,
Han evigt ung skall lefva i min dikt.

20.

En qvinnas anlete dig egenhändigt
Naturen gaf, idol för min passion;
En qvinnas ädla hjerta, dock beständigt,
Ej vexlande i falska qvinnors ton;

En blick, som deras klar, men mera trogen,
Som allt förgyller, hvad den blickar på;
En manlig hy, långt mer än andras mogen,
Som stjal mäns hog och qvinnors likaså.

Först skaptes du till qvinna, men naturen,
När du var färdig, i sitt verk blef kär,
Gaf dig ett plus af kraft, och skiljemuren
Emellan oss oöfverstiglig är.

Men då du skapad blef att qvinnor tjusa,
Gif mig din tro, med älskog dem berusa!

21.

Jag är ej lik den sångmö, som sig mödar
Att nyttja sminkad skönhet i sin vers,
Der himlen sjelf som prydnad öfverflödar,
Och allting skönt påhänges härs och tvärs;

Som stolta liknelser vill sammanpara
Af måne, sol och jord och hafsens skatt,
Af vårens blomsterbarn och allt det rara,
Som himlen håller i sin hvälfning fatt.

O, låt mig ärligt, som jag älskar, skrifva,
Och tro mig, att så skön min älskling tycks,
Som någonsin en moders barn kan blifva,
Fast ej beprydd med gyllne stjernors lyx.

Så skryte den, som ledd af pratet väljer:
Jag ropar icke ut, hvad ej jag säljer.

22.

Ej spegeln säge, jag är gammal, mer,
Så länge du och ungdom äro vänner;
Men när hos dig jag tidens fåror ser,
Då i min kropp jag dödens förbud känner.

Ty all den skönhet, som nu smyckar dig,
Är blott mitt eget hjertas vackra hölje;
Uti ditt bröst det bor, som ditt hos mig; —
Hur kan jag äldre vara än mitt följe?

O, därför med dig sjelf var så försiktig,
Som jag för din skull är, men ej för mig:
Jag bär ditt hjerta varsamt som en riktig
Amma sitt barn, att ej det skadar sig.

Förbi ditt hjerta är, om mitt får brista;
Du gaf mig ditt, — och jag vill ej det mista.

23.

Liksom på scenen en ovan aktör,
Som genom rädsla skämmer bort partiet,
Eller ett djur, hvars öfverretning gör,
Att kraften sättes ned af raseriet;

Så glömmet också jag, rädd och försagd,
Att kärlekskultens former skäligen vörda,
Och af mitt hjertas eld i vanmakt lagd,
Jag dukar under för min kärleks börda.

O, därför måtte mina sånger bli
Dig stumma tolkar, hur mitt bröst försmäktar;
De tigga kärlek, be om sympati
Långt mer, än någonsin min tunga mäktar.

O, lär förstå, hvad stum jag skrifvit har:
Med ögat höra kärleks konst ju var.

24.

Mitt öga leker konstnär och kan trolle
På hjertats grund din form, så skön och ren.
Min kropp är ramen, som skall bilden hålla,
Och målarns bästa konst är optiskt sken.

Ty genom målarns snällhet först du tränger
Dit, der ditt konterfej fins i förvar;
Djupt i min barm som i en bod det hänger,
Och dina ögon det till rutor har.

Nu se, hur öga hjälp åt öga hittar!
Mitt målade din form, och ditt för mig
Är fönster till mitt bröst, der solen tittar
Så gerna in, att få en blick på dig.

Ett saknar dock dess konst, trots färger hjerta:
Det målar, hvad det ser, men saknar hjerta.

25.

Låt dem, som njuta sina stjernors gunst,
Offentlig glans och stolta titlar bära,
Då jag, som ej har någon ärebrunst
Osedd vill njuta det, jag mest kan ära.

En furstegunstling vecklar ut sin ståt,
Ringblomman lik, blott medan solen brinner,
Och i sig sjelf han reder graf deråt,
Ty för en dyster blick hans fröjd försvinner.

En orädd krigare, berömd i strid,
Men efter tusen segrar en gång slagen,
Ur ärans bok utstruken blir dervid,
Och all hans forna heder bort är tagen.

Hell mig, som älskar och som älskas så,
Att jag ej afslå kan, ej afslag få!

26.

Min kärleks herrskare, som håller mig
Med din förtjenst i sträng vasallpligt fången,
Min hyllning, ej min konst att visa dig,
Som skriftligt bud dig sändes denna sången, —

En hyllning, den en konst, så arm som min,
I brist på ord framställer nästan naken,
I hopp, att dock en fantasi som din
I tankarne med drägt vill hjälpa saken;

Till dess den stjerna, som min bana leder,
Med vänligt sken nedblickar på min färd
Och någon praktskrud kring mitt armod breder,
Att göra mig din ljufva huldhet värd.

Då får jag stolt min kärleks tycke följa,
Till dess — för din kritik mitt hufvud hölja.

27.

Af möda matt, jag skyndar till min säng
Och löser upp för trötta lemmar banden.
Men då begyns i hufvudet ett fläng:
Fast kroppen hvila får, arbetar anden.

Ty tanken drager på sin pilgrimsrock
Och börjar efter dig i fjerran irra
Och spänner vidt upp tunga ögonlock
Ett mörker mot, hvori de blinde stirra.

Allt, hvad jag ser vid denna själens rymning,
Det är din skuggbild, som mig gör förtjust,
Och lik en klar juvel, trots natt och skymning,
Gör nattens anlet ungt och mörkret ljust.

Min själ om natten så, min kropp om dagen
Få af oss begge hvilans från dem tagen.

28.

Hur kan till glädjen då jag återvända,
Som är från hvilans sötma utelyckt,
Då dagens tyngd ej får med natten ända,
Men dag af natt och natt af dag är tryckt?

De båda, fast i kamp emot hvarandra,
Ha skakat hand derpå att pina mig,
En medelst bråk, med klagomål den andra,
Att allt mitt bråk mig fjermar blott från dig.

Åt dagen säger jag, att du belyser
Hans rymd, när moln betäcka himlens pell;
Åt mörklett natt, att om ej stjernan myser
Ur skyn, förgyller du dock dunkel qväll.

Men dagen dagligt gör min längtan längre,
Och natten nattligt sorgens trångmål trängre.

29.

När jag, af Gud och människor förskjuten,
Min lott begråter i min ensamhet,
Men himlen för min smärtas skri är sluten,
Och sämre än mig sjelf jag icke vet:

Då önskar jag mig stundom bland de rike,
Som hopp och skönhet, gods och vänner fått,
Vill bli i konst och frihet andras like,
Minst nöjd med det, som gör mest glad min lott.

Men just i sjelfföraktets tankar bunden,
Jag minnes dig, — och all min sorg förgår;
Som lärkan, jublande i morgonstunden
Ur jordens mull, min sång i skyn jag slår.

Uppå det minnets våg så stolt jag gungar,
Att jag föraktar alla jordens kungar.

30.

När för ett råd af ljufva, tysta drömmar
Jag kallar minnet fram af ting, som flytt,
Då suckar jag, att allt ifrån mig strömmar,
Och tidens fart mig smärta gör på nytt.

Då svämmar ögat upp, ovan att flöda,
För mången vän, omsvept af dödens natt,
För kärleks längese'n förgättna möda,
För mången dyr, men svunnen bilderskatt.

Då lefves om igen den gamla sagan,
Och tungt från qual till qual jag täljer om
Den dystra räkningen af klagad klagan,
Som om jag nu den obetalt bekom.

Men tänker jag på dig, min vän, utjemnad
Är genast all förlust och sorgen lemnad.

31.

De hjertan gömmas alla i ditt bröst,
Som jag trott döda, då jag dem har saknat;
Der herrska kärlek och all kärlekströst
Och alla vänner, som ur grafven vaknat.

Hur mången helig och andäktig tår
Har ömsint kärlek stulit ur mitt öga,
En gärd åt någon afdöd, som nu står
Dold i ditt bröst och blott aflägsnad föga.

Du är den graf, der de, som jordats, bo,
Behängd med minnen af försvunna vänner,
Som all sin del i mig dig anförtro:
Hvad förr var mångas, nu blott dig erkänner.

De käras bilder ser jag nu i dig,
Och du med dem är allt i allt för mig.

32.

Om du skall öfverlefva mig en gång,
När döden mina ben med mull betäcker,
Och kastar ögat på min simpla sång,
Som minnet af den döde vännen väcker,

Jemför den då med tidens bättre smak,
Och göm den, fastän öfverglänst af mången, —
För min skull blott, ty versen är en sak,
Hvari jag skymms af mästarne i sången.

O, unna mig den ömma tanken blott:
»Om vännens sångmö left i våra dagar,
En frukt mer fin han nog af henne fått,
Med bättre form och efter högre lagar.

Nu kan en skald sin vers långt bättre pensla, —
Så hyllar jag hans stil, men vännens känsla.»

33.

Jag sett rätt många morgnar, herrligt sköna,
Då solen kungligt helsat skog och berg,
Och kysst med gyllne anlet ängar gröna,
Och bleka strömmar prydt med himmelsk färg;

Men snart den låtit usla skyar fara
Med dyster molndunst om sin himlabrand
Och dolt till verdens sorg sin blick, den klara,
Samt osedd smugit så till vesterns rand.

Så var min sol en morgonstund upprunnen
Och sken med stolthet på min pannas bryn,
Men ack, en stund blott: nu är den försvunnen,
Och dold af luftens skyar för min syn.

Ej mindre kärlek dock hos mig skall rymmas:
Så väl som himlens sol kan jordens skymmas.

34.

Hvi lofvade du mig så vacker dag
Och lät mig bort förutan kappa gånga,
Så att jag fick utaf det moln ett lag,
Som döljer nu din prakt i smutsgrå ånga?

Det är ej nog, att genom skyn du ser
Och min af regn bestänkta panna torkar,
Ty pris man ej en sådan balsam ger,
Som såret, men ej sinnet hjelpa orkar.

Ej kan din skam ge läkdom åt min nöd,
Din ånger min förlust ej minska mäktar;
Förbrytarns sorg är blott ett dåligt stöd
För den, som under skymfens kors försmäktar.

De perlor dock, som gjort ditt öga vått,
Ha ersatt rikt allt ondt, som du begått.

35.

För hvad du gjort, du må ej mer bedröfvas;
Rosen har törnen, silfverbäcken slam,
Båd' sol och måne kunna ljus beröfvas,
Ur skönsta knopp en mask kan kräla fram.

All verlden felar, och jag sjelf deri,
Att jag med liknelser ditt fel tycks hylla;
Bestickande mig sjelf, jag gör dig fri,
Då mer, än du begått, jag vill undskylla.

Ty mitt förstånd försvarar dina lustar,
— Din egen motpart är din advokat —
Och mot mig sjelf en rättegång jag rustar.
Så kämpar kärlek i min barm med hat,

Att jag blir medhjelp åt den hjertetjuf,
Som fräckt mig röfvar — och dock är så ljuf.

36.

Jag tillstår det, vi måste vara tvenne,
Fast odelbar vår kärlek är och en;
Så skall den fläck, som häftar på mitt ämne,
Förutan dig jag bära helt allen'.

Uti vår kärlek fins ett enda tycke,
Men i vårt lif ett agg oss skiljer åt;
Det splittrar ej i tu vår känslas stycke,
Men stjal dock solskensstunder från vår stråt.

Ej längre törs bekant med dig jag vara,
Att min begråtna skuld ej skändar dig;
Och öppna vänskapsprof bör du bespara,
Att ej din heder röfvas bort af mig.

Dock gör ej så; jag älskar dig så mycket,
Att ock ditt goda namn är med i tycket.

37.

Som en försvagad fader känner fröjd
Åt kraftfull son, som tidigt verka lärde,
Så jag, som brutits ned af motgångs höjd,
Har all min tröst utaf din tro, ditt värde.

Om börd och skönhet, rikedom och snille,
En eller alla eller fler än så,
Bekrönta i ditt hjerta herrska ville,
Jag ympar in min kärlek der ändå.

Så är jag icke bruten, arm, föraktad,
Ty blott den skuggan skänker sådan kraft,
Att i ditt öfverflöd jag bor, betraktad
Som om jag del uti din ära haft.

Se till, hvad bäst är: det jag önskar dig;
Då ler ock lyckan tiofalt mot mig.

38.

Kan sångmön sakna ämne att besjunga,
Då du än andas, du, som för min dikt
Dig sjelf som ämne lägger på min tunga,
För hvardagssånger af för mycken vigt?

Dig sjelf du tacka må, om du hos mig
Har funnit något, som är läsning värdigt;
Ty hvem kan icke skrifva skönt om dig,
Då diktens lif först genom dig är färdigt?

Den tionde bland sångens mör du blifve,
Mer värd än de, som hjelpa rimmarnöd;
Och den dig ropar an, du honom lifve
Att skapa rytmer af evärdlig glöd.

Undgår min enkla sång kritikens ris,
Då vare mödan min, men ditt allt pris.

39.

Hur skall ditt lof i toner värdigt klinga,
Då du den bättre delen är af mig?
Hvad kan af eget pris mig sjelf jag bringa?
Och prisar jag ej blott mig sjelf i dig?

Just därför låt oss begge lefva skilda,
Och låt vår kärlek ej mer heta en;
Ty så skall lättare den gärd jag bilda,
Som jag är skyldig egna dig allen'.

O, hvilka qual skilsmessan gäfve se'n,
Om ej deri en ljuflig frist jag funne
Att nöta tid med tankar på min vän,
Och tid och tankar ljufligen förrunne,

Om den ej lärt mig dela en i tu, —
Jag med min lofsång här, i fjerran du!

40.

Tag alla dem jag älskar, ja, tag alla:
Hvad har du mera än förut ändå?
Ej en, som du kan verklig kärlek kalla,
Ty allt, hvad mitt var, det var ditt också.

Om du för min skull henne från mig tager,
Jag kan ej tadla dig, då din hon är;
Men tadlad blir du, om du dig bedrager
Och nyckfullt skyr, hvad nu din själ begär.

Din stöld, du hulda tjuf, vill jag förlåta,
Fast all min fattigdom jag mister, jag;
Och dock, du vet, är skäl att mer begråta
Kärlekens svek än hatets öppna slag.

Du täcka sjelfsvåld, sjelfva synden klär dig;
Dröp mig med trots, blott jag får städs bli när dig!

41.

De vackra snedsprång, du ibland begår
I öfverdåd, när mig du glömt för andra,
Anstå din skönhet väl och dina år,
Ty frestelsen är med, hvart du vill vandra.

God är du — derför eftersträfvansvärd;
Skön är du — derför hotad lätt af fara;
Och hvem af qvinna född i denna verld
Är barsk nog till att fly en qvinnas snara?

Och dock jag ber: fly det, som tillhör mig,
Och näps din ungdom och din fagra yta,
Som ledt dig fram på denna irrings stig,
Der du blir nödd en dubbel tro att bryta:

Först hennes, som din skönhet drar till sig,
Så din, då du dermed är falsk mot mig.

42.

Att du har henne, all min sorg ej är,
Dock var hon, tillstår jag, dyr för mitt hjerta.
Men deremot, att hon har dig — se der
En hjertförlust, som väcker större smärta!

Er kärlekssynd jag denna ursäkt ger:
Du älskar henne, ty du vet, jag gör det;
För min skull hon bedrar mig; vännen ber,
Och hon ger efter, — för min skull hon bör det.

Mister jag dig, så vinner hon derpå,
Mister jag henne, så får vännen skörda;
I fån hvarann, jag mister begge två,
Af kärlek begge gett mig denna börda.

Men hör min tröst: jag med min vän är en, —
Hvad ljuflig lögn! — då älskas jag allen'!

43.

När ögat blundar, allra bäst det ser,
Ty hvad det ser om dagen, ej det aktar;
Men sofver jag, i drömmen du dig ter,
Och i dess rymd jag dunklet klart betraktar.

Men du, hvars skugga skuggors verld gör klar,
Hur skulle ej din form sig uppenbara
I dagens sken? Mer ljus än han du har,
Och drömmen klarnar för din skuggbild bara.

Hur skulle, säger jag, mitt öga ej
Bli lyckligt att dig se i dagens strålar,
Då mörka natten så ditt konterfej
För tjusta ögat genom sömnen målar?

Hvar dag är såsom natt, tills dig jag ser,
Hvar natt är dag, när du i drömmen ler.

44.

Om kroppens tunga lemmar vore tankar,
Den stygga rymden stängde ej min färd,
Ty, trots allt afstånd, då jag fälde ankar
Hos dig, om ock vid gränsen af en verld.

Hvad brydde mig, om ock min fot vid randen
Af jordens yta stode skild från dig?
Ty tanken ilar öfver hafven, landen,
Så snabbt, som han en ort kan tänka sig.

Men ack, den tanken, att jag ej kan storma
Milslängder bort till dig, den blir min död.
Ty Gud af jord och vatten täckts mig forma,
Och tiden ensam lindra kan min nöd;

Af deras tyngd blott alstras tunga tårar,
I dem af begge jag en afbild spårar.

45.

De andra två, lätt luft och eld så skär,
De följa dig, hvarhelst jag än må bida;
Luften min tanke, elden mitt begär,
Än hit, än dit i hastig fart de glida.

När dessa lätta element ha gått
Till dig med helsningsord, som vänskap bringar,
Då sjunker jag, stödd af de andra blott,
Till döden ned, och svårmod mig betvingar;

Tills lifvets harmoni de åter frälsa,
De lätta bud, som återvändt från dig,
Och komma hit just nu samt om din helsa
Ditt välbefinnande berätta mig.

Deråt jag fröjdas, men en stund allenast:
Jag sänder dem tillbaks — och sörjer genast.

46.

Nu rasar striden mördande och vild
Om dig emellan hjertat och mitt öga,
Ty ögat ensamt vill rå om din bild,
Men hjertat aktar detta anspråk föga.

Mitt hjerta påstår, att i det du bor,
Ett rum, dit aldrig menskligt öga tränger;
Motståndarn säger, att han slikt ej tror,
Ty bilden utaf dig hos honom hänger.

Att slita tvisten, har en nämnd man satt
Af kloka tankar, hjertats åbor alla,
Och deras utslag blifvit sådant, att
Till begge parter skilda rymder falla:

Mitt öga har ditt yttre på sin lott,
Mitt hjerta rätten till ditt inre fått.

47.

Nu är det fred för ögonen och hjertat,
Det ena mot de andra vänligt stämndt;
När hunger efter dig har ögat smärtat,
När hjertat är af kärleksqual beklämdt,

Med ditt porträtt det tjusta ögat festar
Och bjuder hjertat njuta färgens spel;
En annan gång hos hjertat ögat gästar
Och tager i dess kärlekstankar del.

Så är du med din bild och mina tankar,
Fast borta, dock närvarande hos mig;
Ty se, hur långt du än i fjerran vankar,
Är jag med mina tankar dock hos dig.

Men slumra de, af bilden i mitt öga
Mitt hjerta väcks till fröjder, himmelskt höga.

48.

Hur ifrig var jag, när jag for min kos,
Att få mitt lappri under lås förvaradt,
Att mig det obrukt skulle stanna hos,
I säkert skydd, från tjufvars händer sparadt.

Men du, mot hvilken guld ett lappri är,
Min tröst, för hvilken nu jag mest mig grufvar,
Du, som mig dyrast är och ensam kär,
Till rof är lemnad åt gemena tjufvar.

Dig har jag blott läst in uti ett skrin,
Der ej du är, och dock dig innelycker, —
Uti mitt bröst, en gömma, ljuf och fin,
Der du kan gå och komma, som du tycker.

Men äfven der, jag tror, du stjålas skall:
Slikt pris kan bringa dygden sjelf på fall.

49.

Emot den tiden — om den komma skall —
Då mina fel ha gjort dig kall till sinnes,
Då du betalat ut din kärlek all,
Och hopp om ny kredit för mig ej finnes;

Emot den tiden, då förbi du går,
Och knappt mig helsar med ditt ögas strålar,
När kärleken till köld förvandlad står,
Och afmätt höflighet ditt väsen målar:

Emot den tiden tar jag tillflykt till
Min vetskap om, hur bristfull jag plär vara,
Och mot mig sjelf min hand jag lyfta vill,
Ifall det gäller så din rätt försvara.

Mig, arme, med allt skäl du öfvergaf,
Ty på din kärlek har jag intet kraf.

50.

Hur tungt det blir att resa fram på vägen,
När hvad jag söker — resans ände ju —
Till tröst mig ger beständigt samma sägen:
»Så många mil är från din vän du nu!»

Den häst, som bär mig, tröttnar på försöket
Att släpa fram mitt sorgbagage med mig,
Som om instinkten hade lärt det öket,
Att ryttarn hatar hastverk, skild från dig.

Den hvassa sporren ej hans eld uppustar,
Fast stundom argt den i hans hud blir ränd;
Hans enda svar är, att han sorgset frustar, —
Det skär mig mer än sporrarne hans länd;

Ty just hans frustning mig påminner om,
Jag har framför mig sorg — och fröjd bakom.

51.

Så kan jag lätt, när det bär bort från dig,
Ursäkta hästen, som af tröghet syndar.
Hvi skall jag från din sida hasta mig?
Förr'n hem jag far, är väl ej värdt jag skyndar.

O då, — hvad miskund hoppas djuret på,
När största snabbhet skall mig långsam tyckas?
På stormens rygg jag toge sporrar då,
Det stiltje blir att bort på vingar ryckas.

Då håller ingen fåle jemna skridt,
Ty längtan, sjelf en racehäst utan make,
Ej tungrodt stoft, skall gnägga vid min ridt! —
Dock — så urskuldar kärleken min krake:

»På väg från dig, istadig var han då,
Till dig jag ilar sjelf, och han får gå.»

52.

Jag liknar då den rike, som sin låda,
Af skatter fylld, med nyckel öppna får,
Fast han ej hvarje stund dem vill beskåda,
Att icke njutningen förlorad går.

Derför åt högtidsdagar vi oss glädja:
De komma mycket sällan, en och en,
Blott sparsamt satta in i årets kedja,
Som i ett perlband någon ädelsten.

Så kan ju tiden som den låda gälla,
Der dig liksom en högtidsskrud jag lagt,
Att göra vissa stunder särskildt sälla,
Då ut de veckla all sin gömda prakt.

Välsignad du, hvars dygder väcka opp,
Då jag dig ser, triumf, dig saknar, hopp!

53.

Af hvilket ämne har du skapnad fått,
Att millioner skuggor kring dig valla?
Ty hvar och en har dock en skugga blott,
Men du, fast en, kan skugga ge åt alla.

Beskrif Adonis' drag, och hans porträtt
Uti din bild är endast torftigt härmad;
På Helenas kind all konstens tjusning sätt,
Och dig man ser, till grekisk hållning närmad.

Sjung vårens lof, säg höstens tid är god:
Den ene må din skönhets skugga heta,
Den andre liknar dig i ädelmod,
Ty du är med i allt hvad godt vi veta.

Du i ditt yttre hvarje grace ger bo,
Men liknar ingen, ingen dig, i tro.

54.

Hur mycket skönare tycks skönhet blifva,
När troheten dess ljufva prydnad är;
Skön rosen syns, men mer den mäktar lifva
Med ljufva doften, som den i sig bär.

Har nyponbusken ej så herrlig drägt
Som nå'sin rosen, när af doft hon droppar?
Den gror med taggar, och för sommarns fläkt
Den öppnar lika lekfullt sina knoppar.

Dock, den har ytan blott, hvarpå vi blicke,
Och därför är den glömd och blir till stoft,
Försmådd af andra. Så gör rosen icke:
Den blir i döden sjelf till ljufligt doft.

Så, yngling, när din skönhet är förgången,
Din trohet skall som doft bo kvar i sången.

55.

Ej marmor eller gyllne monument
Skall öfverlefva, hvad jag mäktigt diktar,
Och du skall stråla mera klart i prent
Än sten, som dock för tidens verkan svigtar.

Om krigets härjning ned statyer slår,
Och uppror fasta murar kan förstöra,
Ej svärdets udd, ej krigets låga rår
Ditt minnes friska telning att förgöra.

Trots döden och fiendtlig glömskas art,
Skall du gå fram; det ljus, på jord du tände,
Skall för all framtids ögon lysa klart,
Tills menskoslägtet dör med världens ände.

Ja, tills du uppstår sjelf på domens dag,
Du lefver i min sång och i mitt jag.

56.

Förnya, ljufva kärlek, kraftens mått,
Att den ej sägs bli slö förr än din hunger,
Som hvilar nu, då den lystnätet fått,
Men snart igen sin gamla visa sjunger.

Var du som han! Fastän du fyllt i dag
Ditt öga, tills det blundar utaf mättnad,
Se dig i morgon kring med friska tag,
Och gif dermed din kärleksande lättnad.

Skilsmessans sorgtid blir som hafvet just,
Som brud och fästman från hvarandra håller:
Se'n de gått dagligt ned hvar till sin kust,
Tänk återseendet, hvad fröjd det våller!

Den blir en vinter, full af obehag,
Som trefalt eftertrådd gör sommarns dag!

57.

Hvad bör väl som din slaf jag annat sköta,
Än akta på, när du en vink mig ger?
Ej har jag någon dyrbar tid att nöta,
Ej tjenst att göra, utom när du ber.

Ej knotar jag, att timmen ej har ände,
När jag på klockan vakta skall för dig,
Och ej skilsmessan blir för stort elände,
När du ibland farväl har sagt åt mig.

Ej med en svartsjuk tanke jag dig kränker
Och frågar, hvad du gör och hvart du far.
Nej, som en stackars slaf jag endast tänker,
Hur säll den är, som nu till gäst dig har.

Så trogen narr är kärlek, att ej illa
Den tycker ens dig handla i din villa.

58.

Den gud, som till din slaf har täckts mig kora,
Bevare mig att speja, hvart du går,
Eller med fordrad räkenskap dig såra,
Då som vasall jag vid din sida står.

O, låt mig gerna — ty din vink jag följer —
Som fängslad sitta, medan du är fri,
Och tåligt lida allt, fast allt jag döljer
Och ej anklagar dig för skuld deri.

Var der du vill: ditt fribref är så mäktigt,
Att all din tid du har odeladt hel.
Gör hvad du vill: det går ju också präktigt
Tillge dig sjelf för sjelfbegånget fel.

Jag väntar väl, fast helfvetet mig qväljer,
Jag tadlar ej, om ondt, om godt du väljer.

59.

Om ingenting är nytt, men allt, som är,
Har varit förr, hur luras ej vår hjerna,
Som bråkar med att hitta på och bär,
Hvad förr är kläckt, i dagen än så gerna.

O, att din bild med minnets återblick
Om ock fem hundra år tillbaks i tiden,
I någon gammal bok jag skåda fick,
Se'n tanken först i bokstafsband blef smiden!

Jag ville se den forna världens ord
Om din gestalt och om dess skönhets flamma,
Hvem högre nått, den eller vi, på jord,
Eller om lifvets kretslopp är det samma.

O, jag är viss, att skalden egnat har
Åt sämre mål sin sång i forna dar.

60.

Som hafvets vågor gå till ro vid stranden,
Så ila ögonblicken mot sitt slut;
Ett räcker alltid åt det andra handen,
Och fram det går, minut efter minut.

Allt, hvad som föddes hit en gång i ljuset,
Det växer till och mognar, förr'n det dör,
Ty snart igen det vissnar bort i gruset,
Och tid, som gaf, sin gåfva sjelf förstör.

Åt ungdomsblomman ger han sista knycken,
Och rynkor lägger han i pannans snö;
Han när sig med naturens mästestycken,
Och allting måste för hans lie dö.

Och dock — min sång skall nå till tidens gränser,
Och, trots dess makt, med den ditt minne glänser.

61.

Är det din vilja, att i nattens stund
Din bild mitt trötta ögonpar skall väcka?
Säg, önskar du att bryta af min blund,
Då skuggor, lika dig, mig ständigt gäcka?

Är det din ande, som så långt från dig
Du sänder bort att hvad jag gör ransaka,
Att peka skam och lättja ut hos mig,
Hvaröfver sedan du kan svartsjukt vaka?

O nej, fast rik, din kärlek är ej stor:
Det är min kärlek, som mig håller vaken.
Den troгна kärlek, i mitt hjerta bor,
För din skull gör mig sömnlös — det är saken.

Här vakar jag för dig, du vakar der,
Långt bort från mig, — men andra allt för när.

62.

Sjelfkärleks synd beherrsakar rent mitt öga,
Min hela själ och allt, som fins hos mig.
Dock mot den synden hjälper läkdom föga,
Så fast har den i hjertat rotat sig.

Ej fins ett anlet ljuft som mitt, jag tycker,
Ej form så sann, ej tro som min så klar;
Och så mitt eget värde jag uttrycker,
Som om jag mer än alla andra var.

Men när en blick jag i min spegel sänder,
Och ser mig solbränd, torr och rynkig, — då
Sjelfkärleken sig bort ifrån min vänder; —
Och synd ju vore sjelf sig älska så.

Nej, dig, mitt sjelf, det är, som så jag prisar:
Min ålder smyckas med hvad skönt du visar.

63.

När sist min vän skall bli, som jag nu är,
Af tidens grymma händer nött och slagen,
Då blodet torkat och hans panna bär
En massa rynkor; när den unga dagen

Fått lutning ned mot ålderns mörka bryn
Och allt, hvad skönt nu honom gör till konung,
Försvinner eller svunnit för hans syn
Och tagit med från våren all dess honung:

Emot den tiden rustar jag mig stark;
Låt tidens grymma knif än mot mig svingas,
Han skall ej skära bort ur minnets mark
Min älsklings skönhet, fast hans lif betvingas.

I dessa svarta rader skall den bo,
Och de ha lif, och han i dem skall gro.

64.

När jag har sett, hur tidens hand kan skörda
Försvunna åldrars rika prakt och stat;
När stundom stolta torn jag sett förstörda,
Och evig brons förgå för jordiskt hat;

När jag sett hafvets våg af hunger brinna
Att vidga ut sig med en slukad kust,
Och fasta landet rymd af vattnet vinna,
Hvarvid ens vinning blir en ann's förlust;

När jag har sett, hvad vexling makten lider,
Ja, att den sjelf kan råka på förfall:
Då grubblar jag derpå, att en gång tider
Jag skåda får, då dig jag mista skall.

Den tanken blir min död: jag kan ej välja,
Men blott med fruktan för förlust mig qvälja.

65.

När brons, sten, jord, ja, hafvet utan botten
Ej mäkta fly för dödlighetens lott,
Hur skall det sköna undgå då den lotten,
Som mera kraft ej än en blomma fått?

O, hur skall sommarns alf ej känna vända
Vid tidens hugg, som drabba år på år,
När sjelfva klippans väggar icke stånda,
Ej port af jern mot slag, som tiden slår?

O, fruktansvärda tanke! Hvem skall värna
All tids klenod från att bli tidens slaf?
Hvem skall med makt emot dess snabbhet spjerna?
Hvem hindra skönhet från förfall och graf?

Ack intet! Blott det undret uppenbarligt,
Att i svart bläck din bild skall skina klarligt.

66.

Trött vid allt detta, önskar jag mig död: —

Jag ser förtjenst, till tiggarslafven buren,

Och tom odåga stå i öfverflöd,

Och tro, som guldren var, gement försvuren,

Och gyllne ära, kastad bort åt skam,

Och qvinlig dygd, af råa sinnen skändad,

Och äkta duglighet, som ej släpps fram,

Och kraft, af maktens matta skugga bländad,

Och vetenskap för maktspråk vorden stum,

Och konst, som häcklas af doktor Enfaldiger,

Och enkelhet, oqvädad såsom dum,

Och »Godt» som fånge, »Ondt» som fånggevaldiger:

Trött vid allt slikt, jag slöte helst min färd,

Om du ej då blef kvar i denna verld.

67.

O, hvarför lefver han i verdens smitta
Och hedrar lasten med, att här han fins,
Då synden vill hos honom ursäkt hitta
Och i hans svit sig kråmar som en prins?

Hvi härmar sminket med sin färg hans kinder
Och stjälar ett dödt sken från hans klara hy?
Hvi äflas torftig skönhet, trots allt hinder,
Med falska rosors glans att synas ny?

Hvi lefver han just nu, då lifvet gjort
Bankrutt och saknar blod, som lifligt glöder?
Ty han är nu naturens tillflyktsort,
Som med sitt goda ensam henne föder.

Ack jo, hon visa vill, hur rik hon var,
Förr'n verlden usel blef, i forna dar.

68.

Så är hans kind en bild af flydda tider,
Då skönhet, blomstren lik, var till och dog,
Förr'n denna falska skylt, som nu man lider,
På mensklig panna fräckt sitt säte tog;

Förr'n gyllne flätorna ifrån de döda
Man klippte af och kränkte grafvens rätt,
Att än en gång kring andra hufvud flöda;
Förr'n man med död paryr sig gjorde nätt.

Just så, som fädrens tid man än kan önska,
Den sann och flärdlös ses hos honom gry,
Som ej gör sommar af en annans grönska,
Ej gammal skönhet stjäla att laga ny.

Han skaptes, att i bild man skulle röna,
Hur flärden skiljes från det äkta sköna.

69.

Allt, hvad du visar fram för världens blick,
Är just som hjertats önskan föreskrifver;
Af hvarje tunga — själens röst — du fick
Det priset, — sant, som oväns mun det gifver.

Ditt yttre så är krönt med yttre pris;
Men samma tungor, som ditt lof bebådat,
Förstöra detta lof på annat vis,
Då djupare, än ögat ser, de skådat.

De tänka på ditt inres skönhet ock,
Och den bedömmes efter hur du handlar.
Man ler så vänligt, men för tanken dock
Din blomdoft sig till ogräslukt förvandlar.

Men att ej doft går upp mot yttre sken,
Förklaras så: du gör dig för gemen.

70.

Att du fördöms, dig räknas ej till tadel,
Ty fägring städs var träffad af förtal;
Misstankar höja alltid skönhets adel,
Som kråkor färgens glans å himlens sal.

Är du blott god, fast du af verlden lockas,
Så visar sqvallret just, hvad du är värd;
Ty masken helst i vackra knoppar skockas,
Och se, din vår är ren och fri från flärd.

Du lyckligt har förbigått ungdomssnaran,
Än orörd, än som segrare bestämdt;
Dock detta lof kan ej förhindra faran
Utaf missunsamt prat, som växer jemt.

Om ej förtalet gjort dig till vår like,
Du vore ensam kung i hjertats rike.

71.

När jag gått bort, sörj mig ej längre då,
Än du hör klockan ringa för den döde
Och säga världen, att jag nödgats gå
Från uselt lif att dela maskars öde.

Ja, ser du dessa ord, kom ej i hog
Den hand, dem skref: så älskar dig mitt hjerta,
Att hellre jag sänks ned i glömskans våg,
Än att mitt minne skulle ge dig smärta.

Om, säger jag, på denna dikt du ser,
Då kanske jag i mullen re'n försvunnit,
Ej ens mitt stackars namn du nämne mer,
Men må din kärlek med mitt lif förbrunnit;

Att ej den visa världen ser din gråt
Och när jag gått, har dig att skratta åt.

72.

Att verlden ej må tvinga dig berätta,
Hvad dygd jag haft, då du mig älskar än
I döden, må du glömma mig med rätta,
Ty jag i intet är dig värd, min vän;

Så framt du ej vill fromma lögner smida
Och göra mer för mig, än värd jag är,
Och på mitt döda jag mer ära sprida,
Än sniken sanning villigt mig beskär.

Att ej din kärlek må för falskhet skyllas,
Om utan rätt af dig jag skjutes fram,
Må med min kropp mitt namn i grafven myllas,
Och ej mer lefva, dig och mig till skam.

Ty skäms jag för hvad jag författa lärde,
Blygs du att älska ting af intet värde!

73.

I mig du skåda kan den årets tid,
Då löfven gulnade och sparsamt gunga
På nakna grenarne i köld och strid, —
En chor-ruin, der foglar nyss hörts sjunga.

I mig du skymningen af dagen ser,
Som efter solnedgång i vester speglas,
Tills den i natten — grafvens bild — går ner,
Der sist dock allt i djupan ro förseglas.

I mig du skåda kan en lågas glöd,
Som till en askhög ned sin ungdom tärde
Och hvilar nu på den, till hälften död,
Förtärd af det just, hvarmed den sig närde.

Det ser du, och din kärlek ökas på:
Du älskar mer, hvad snart du lemna må.

74.

Men var du lugn! När grafvens mörka häkte
Förutan nåd mig stänger från min stråt,
Då lefver jag i dikten, som du väckte,
Och den som minne skall dig följa åt.

När du den återser, märk då i orden
Mitt bättre jag, som helgadt var åt dig.
Hvad som från jorden kom, tillfaller jorden,
Min själ är din, den bättre deln af mig.

Så har du af mitt lif blott mist dess drägg,
När kroppen dött, det rof, som maskar göder,
Det lumpna bytet för en morddolks egg, —
För låg, att du på den din tanke öder.

Ty kroppens värde är dess inre blott,
Och det fins här, och detta har du fått.

75.

Du är för tanken hvad för lifvet föda,
Hvad för en äng en regnskur, mild och full;
Och för din ro gör jag mig sådan möda
Som någon girig för sitt gömda gull.

Än är jag stolt att ega dig, än bara
Jag räds, att verlden stjåla vill min fröjd;
Än tror jag bäst att ensam med dig vara,
Och än att visa folk min lyckas höjd;

Ibland af jubel fyllt, när jag dig skådar,
Och stundom trånande att få en blick,
Ty ingenting en glädje mig bebådar,
Som jag från dig ej får, från dig ej fick.

Så dag för dag jag frossar eller svälter, —
Än tynar hjertat, än i lust det smälter.

76.

Hvi är min vers så arm på nyhets prakt,
Ej vexlande och brokig som hos mången?
Hvi har jag ej med tiden vinn mig lagt
Om modets stil och utländsk snitt på sången?

Hvi skrifver jag blott om ett enda jemt
Och klär i ökänd klädnad mina rader,
Så att hvart ord, jag sagt, mitt namn har nämnt
Och visat genast, hvilken är dess fader?

Se, ljufva vän, jag skrifver städs om dig,
Om dig och kärlek handlar hvarje visa.
Att göra gammalt nytt, bäst lyckas mig,
Och hvad jag prisat förr, att åter prisa.

Som soln är ny och gammal hvarje dag,
Så slår min kärlek evigt samma slag.

77.

Hur skönhet flyr, din spegel kan dig lära,
Solvisarns gång, hur fort minuten går.
Din andes pregel denna bok skall bära,
Och nu deraf du denna lärdom får:

Erinring ge om grafvens öppna munnar
De skrynkor, du i trogna spegeln ser;
Solvisarns stilla skugga dig förkunnar,
Hur tiden flyr mot evigheten ner.

Se, hvad ditt minne ej behålla vill,
Förtro åt dessa blad, — och der du finne
De barn igen, som hört din hjerna till,
Att bilda ny bekantskap med ditt sinne.

Derför, så ofta du dem nyttjar klok,
Du sjelf har gagn och riktar ock din bok.

78.

Så ofta hette du min sånggudinna,
Och sådant bistånd fick af dig min dikt,
Att andra börjat ock dig nyttig finna
Och med ditt märke sprida verser qvickt.

Ditt öga gifvit dumben röst att sjunga
Och olärd tröghet flygt med lätta fjät,
Det gifvit vingar åt den lärdes tunga
Och åt behaget dubbelt majestät.

Men stoltast må dock öfver mig du vara,
Min kraft är din, din andes barn är jag:
I andras verk du bättrar stilen bara,
Och konsten adlas då af ditt behag;

Men du är all min konst och kan mig lyfta,
Okunnige, så högt, som lärde syfta.

79.

Då ensamt jag dig bad om ditt beskydd,
Min vers allen' njöt ditt behag, det rika.
Men nu är all min dikts förtrollning flydd,
Min sjuka sångmö för en ann' ger vika.

Jag vet, du är ett ämne, ljufva vän,
Som nog en mera värdig skald förtjenar;
Dock, hvad om dig han månde sjunga än,
Han tar från dig och åter dig förlänar.

Han ger dig dygd, — den måste sig förskrifva
Ifrån din lefnad; skönhet han dig ger, —
Han fann den på din kind; han kan ej gifva
Dig något pris, som ej hos dig man ser.

Så tacka ej för hvad om dig han talar,
Ty hvad han skyldig är, du sjelf betalar.

80.

Hur blyg jag går att med min dikt dig dyrka,
Allt se'n ett högre snille tog dig an,
Som i sin lofsång lägger all sin styrka,
Så att min tunga sätts i stumhets bann!

Men då ditt värde, vidt som oceanen,
Båd' stolta segel bär och sämsta klut,
Så tör min slup, fast underlägsen svanen,
På dina böljor käckt sig våga ut.

Der det är grundast, flott jag ligga skulle,
Då han på djupet bär sin höga mast;
Och strandar jag, jag är en stackars julle,
Då han har reslig rigg och herrlig last.

Dock, om han går framåt och jag till botten,
Jag sörjer, att mig kärlek gaf den lotten.

81.

Är jag vid lif, att skrifva på din graf,
Eller är du, då jag i jorden frätes,
Ditt minne aldrig dock skall gå i qvaf,
Om också sjelf fullkomligt jag förgätes.

Ditt namn odödligt lif här nere får,
Då jag, försvunnen, med all verlden glömmes;
Mig jorden blott en vanlig graf består,
Då du i efterverldens ögon gömmes.

Din grafvård skall då bli min ädla sång,
Der än ej födda ögon läsa orden,
Och framtids tungor prisa dig en gång,
När allt, som andas nu, är dödt på jorden.

Du lefva skall — dertill min dikt är grund —
Der lifsluft lefver mest, i menskors mun.

82.

Jag vet, du har ej gift dig med min Musa,
Och därför kan du njuta utan skam
De helsningsord, hvarmed dig skalder tjusa,
Och som i hvarje bok nu kramas fram.

Du är så klok, som du är klar i hy,
Du vet, din dygd mitt loftal öfverskrider;
Derför du nödgas söka upp en ny
Och bättre stämpel, gjord af bättre tider.

Gör så, min vän! Men då de utfunderat,
Hvad retoriken eger krystadt än,
Så har dock sant med dig sympatiserat
I enkelt sanna ord din sanne vän.

Det grofva sminket passar för de sjukas
Blodlösa kind: hos dig det blott missbrukas.

83.

Jag såg dig aldrig något smink behöfva,
Och därför på din bild ej brukte det.
Så fann jag, eller trodde så, dig pröfva
För mycket kraften hos en arm poet;

Och därför jag med mitt beröm blef borta
Att sjelf lifslevvande du visa må,
Hur hvardagspennor komma lätt till korta,
Som svamla blott och tro dig hedras så.

Du har som synd tillräknat mig min stumhet,
Då tvärtom heder den mig skaffa bort,
Ty så din fägring led ej af min dumhet,
Fast andras pris den se'n till intet gjort.

Mer lif tör ett af dina ögon gömma,
Än dina skalder två ens vågat drömma.

84.

Hvem säger mest? Hvem kan väl mera säga
Än detta stolta lof: blott du är du?
Deri är allt förborgadt, som vi ega
Till hjälp att se, hvem mest dig liknar, ju.

En stackare den skald, som ej har makt
Med någon smula glans sitt ämne måla;
Men den, som dig besjunger, — om han sagt,
Att du är du, så bör hans visa stråla.

Om blott dig sjelf han återgifva ville,
Och, som ditt väsen är, så klart han skref,
Då gaf kopian ära åt hans snille,
Och öfver allt hans stil beundrad blef.

Du till din skönhets lycka lagt ett bann:
Du älskar ros, som ej dig rosa kan.

85.

Min sångmö håller sig beskedligt tyst,
Då andra skalder komma, rikt utstyrda,
Och lägga ned för dig, hvad fram de kryst
Af frasers prål, från alla Muser hyrda.

Jag älskar tankar, andra älska skrift,
Och lik en klockare jag amen messar
Till hvarje hymn, som med välspetsadt stift
I prydlig form ett vant geni frampressar.

Jag säger vid ditt lof: »ja, det är rätt!»
Och kunde väl det högsta lof föröka;
Dock blott i tanken, — men det är dess sätt,
Att ila främst och sedan ord sig söka.

Så hedra dem för ordens herrlighet,
Mig för min stumma tankes ärlighet.

86.

Var det hans stolta diktnings fulla segel,
När efter dig den gick på kaparjagt,
Som mina tankar höll med lås och regel,
Att dö i hjernan, som till lif' dem bragt?

Var det hans själ, af andra lärd att skrifva
Med öfverjordisk konst, som ned mig slog?
Nej, han ej och hans tomtar ej, som drifva
Sitt nattspel, verkat, att min stämman dog.

Han och den artiga familje-nisse,
Som nattligt honom gäckar med sitt hvisk,
Ej kunna på den segern vara visse:
Den fruktan ej mig gjorde mindre frisk.

Men när du nådigst i hans led dig ställde,
Då var det slut hos mig med sångens välde.

87.

Farväl! Du är för dyr för mig att ega,
Och hvad du galler, af dig sjelf nog käns.
Ditt värde gör dig fri, och du kan säga,
Min rätt till dig har nått sin laga gräns.

Har jag ej fått dig som en fri föräring?
Och hvad har jag, som kan förtjena den?
Hos mig har ej den gåfvan grund och näring,
Och därför vänder hon till dig igen.

Du gaf dig sjelf och kände ej ditt värde,
Och mig, som fick dig, tog du miste på;
Se, därför gåfvan, som du mig beskärde,
Till dig igen tillbaka måste gå.

Så likasom en dröm jag mött dig i:
I drömmen konung, vaknad — allt förbi!

88.

När du får lust en gång att glömma mig
Och den förtjenst, jag har, med hån betrakta,
Då vill jag strida mot mig sjelf för dig,
Fast du är falsk, dig såsom dygdig akta.

Sjelf bäst bekant med all min skröplighet,
Kan jag för dig berätta en historia
Om dolda fel, som jag mig ega vet;
Så min förlust föröka skall din gloria.

Ja, sjelf deraf jag båtnad hemta bör,
Ty medan känslorna för dig blott brinna,
Af all den orätt, som mig sjelf jag gör
Till vinst för dig, skall sjelf jag dubbelt vinna.

Så jag dig älskar, så jag hör dig till,
Att för din rätt allt ondt jag bära vill.

89.

Säg blott, att något fel hos mig är grunden.

Att du mig flyr, — och sjelf jag bannar mig.

Säg, jag är lam, — och jag blir halt på stunden:

Jag söker ej försvar mot skäl från dig.

Du kan dock ej mig göra halft så illa,

När du är led vid mig, som sjelf jag kan;

Jag vet din önskan, och jag bör den gilla,

Vill möta dig liksom en okänd man,

Vill gå ur vägen för dig, och min tunga

Ditt dyra namn ej nämna skall en gång,

Att ej till din förtret hon måtte sjunga

Om gammal vänskap möjligen en sång.

För dig emot mig sjelf jag lofvar strida,

Ty den du hatar, kan jag aldrig lida.

90.

Ja, hata, om du vill, och nu, just nu,
När hela världen hotar mig förkrossa.
Slut dig till ödet att mig böja, du,
Och kom ej senare ditt skott att lossa.

Kom icke efter som en långsam dyning,
Då hjertat undgått dessa olycksfall;
Gif ej en stormig natt en regnig gryning,
Och dröj ej med hvad dock mig träffa skall!

Vill du mig öfverge, gör det ej sist,
När jag af sorger blott har känt de smärsta;
Nej, kom med ens, — då är det sant och visst,
Att jag får smaka först af allt det värsta;

Ty hvarje qual, som nu mig synes så,
Är intet mot att mista dig ändå.

91.

En kittlar börd, en hvad han kan, det lilla,
En tycker gods, en annan styrka bäst,
En yfs af kläder, fast de sitta illa,
En skryter med sin falk, sin hund. sin häst;

Och hvarje lynne har sitt eget tycke,
Hvari det finner all sin njutnings höjd.
För mig dock sådant passar ej i stycke:
Jag samlar allt uti en högsta fröjd.

Din kärlek mer än mäktig börd mig gläder,
Mer än af falk och häst hvad skönast fans,
Mer rik den är än gods och granna kläder;
När dig jag har, har jag all verdens glans:

Olycklig blott, att du kan allt förstöra,
Som du mig gaf, och mig eländig göra!

92.

Men gör ditt värsta, du, och stjal dig bort!
Till lifvets gräns ändock skall min du vara;
Och tar din kärlek slut, mitt lif blir kort,
Ty det beror ju af din kärlek bara.

Nu nödgas jag ej mer det värsta ana,
När re'n det minsta lifvet af mig tar;
Jag ser, jag kan ett bättre öde spana,
Än som beror på det humör, du har.

Du kan ej längre plåga mig med nycker,
Då minsta hot af dig till döds mig för.
O, huru lycklig nu min lott jag tycker:
Säll jag din kärlek eger, säll jag dör.

Dock, hvar fins sällhet, som ej lätt tar miste?
Du kan bedra mig, fast jag ej det visste.

93.

Så skall jag lefva, troende dig trogen,
Lik en bedragen man; så än jag gläds
Åt dig, fastän du är till falskhet mogen:
Din blick hos mig, ditt hjerta annorstäds.

Ty hat kan icke i ditt hjerta trifvas,
Alltså syns der ej, om du gått på sned.
Hos andra bruka hjertats bragder skrivas
I nycker, miner, rynkor till och med.

Men himlen vid din skapelse beslutit
Att i ditt öga lägga kärlek blott;
Hvad än i hjerta eller hog du brutit,
Din blick skall tala blott om ljuft och godt.

Du liknar Evas äpple, jag befarar,
Då ej din dygd emot ditt yttre svarar.

94.

Den, som har makt att skada, men ej vill,
Som gör ej, hvad han mäktar för det mesta,
Som andra rör, men sjelf som sten är still',
Kall, obevekt, omöjlig till att fresta,

Till himlens nåd just han arfsrätten bär,
Naturens rikdom under honom lyder;
Han till sitt eget anlet herre är,
Då andra blott förvalta, hvad dem pryder.

För sommarn doftar sommarblomman skönt,
Fast hon är till och vissnar helt allena;
Men har hon någon stygg förskämning rönt,
Kan simpelt ogräs mera ros förtjena.

Hvad sötast är, kan surna mot sin vilja:
Ogräs ej stinker mer än multnad lilja.

95.

Hur ljuf och söt kan du ej skammen göra,
Som lik en mask, gömd i en rosenknopp,
Ditt ryktes knoppning hotar att förstöra!
O, med hvad tjusning du din synd klär opp.

Den mun, som lägger din historia fram
Och för lättfärdighet ditt väsen tadlar,
Ej undgår dock att para pris med skam:
Blott med ditt namn en dålig frejd han adlar.

O, hvilken yta all den odygd höljer,
Som till sin boningsort utvalde dig,
Der skönhetslöjan hvarje skamfläck döljer
Och allting till ett skönt förvandlar sig!

Tag vara på den fördeln till det sista:
Skarp knif kan genom missbruk eggen mista.

96.

En säger, att ditt fel är ungdomsbrusning,
En ann', att ditt behag är ungdomsskämt.
Med båd' behag och fel du verkar tjusning
Och till behag förvandlar felen jemt.

Liksom den lumpnaste juvel får värde,
Om på en drottning's finger sist den kom,
Så blifva ock de villor, dem du närde,
Till rätt och sant förbytta småningom.

Hur många lam skulle ej vargen plocka,
Om mot ett lams sin blick han bytte ut!
Hur många hjertan skulle du ej locka,
Om all din makt du brukade till slut!

Dock gör ej så; jag älskar dig så mycket,
Att ock ditt goda namn är med i tycket.

97.

Hur vinterlikt har lifvet ej sig tett
Uti skilsmessans dar, du årets klarhet!
Hvad köld jag känt, hvad mörka dar jag sett,
Och öfver allt Decemberfrost och barhet!

Dock var det sommar och blef sedan höst,
Fruksamma tiden, rik på skörd och gröda,
Som vårens foster bar under sitt bröst,
Lik enkan, som, när mannen dött, skall föda.

Men allt det öfverflödet syntes mig
Som faderlösas tro, i dunst förgången,
Ty sommarn och dess fröjd bero på dig,
Och när du saknas, tiger fogelsången;

Men ljuder den, då klingar det så matt,
Att lunden vissnar, rädd för vinterns natt.

98.

Jag lefde skild från dig i vårens dagar,
Då stolts April, utpyntad öfvernog,
Satt lif i allt med ungdomskraftens lagar,
Att sjelf Saturnus hoppade och log.

Men icke fogelsång i skog och lunder,
Ej blomstrens mångfald med sin färg och doft.
Mig lockade till tal om sommarns under, —
Jag lät dem stå och blomma i sitt stoft.

Ej såg jag undrande på snöhvit lilja,
Ej rosens glöd fick priset med mitt val:
Rätt vackra tingestar, — men dock att skilja
Dem väl från dig, afbild från ideal!

Ja, det var vinter, då jag dig ej smekte: —
Som med din skugga blott, med dem jag lekte.

99.

Nyss till violen så min tuktan ljud:

»Du lilla tjuf, hvar har din doft du tagit,
Om ej från hennes läpp? Den purpurglöd,
Du öfver dina mjuka kinder dragit,
I hennes blod för starkt du färgat röd.»

Så liljan snattat färg af dig från handen,
Och mejrams knopp gjort i ditt hår sin fångst;
Törnrosors här stod rädd på blomsterlanden,
En rodnande af skam, en hvit af ångst;

En tredje doft från dina läppar röfvat
Och stod der nu, på en gång hvit och röd;
Men se, till straff för brottet, hon föröfvat,
En mask i blomman gnagde henne död.

Fler blommor såg jag, — ingen mot mig log,
Som färger eller doft från dig ej tog.

100.

Hvar är du sångmö, som så länge dröjer
Om det att sjunga, som all makt dig ger?
Kanhända ock du lappprisånger höjer,
Som, lumpna, dra din kraft i dunklet ner?

Du glömska, kom igen och visa ånger
För slösad tid med ädla versers takt.
Sjung för den vän, som aktar dina sånger
Samt konst och stoff uti din penna lagt.

Upp, tröga sångmö, i hans anlet spana,
Om tiden ristat någon fåra der;
Och fins der en, höj då satirens fana,
Gör tidens makt föraktad, hvar den är.

Gif du min älskling rykte, förr'n hans lif
Har spiltts af tiden och dess krumma knif!

101.

Du tröga sångmö, då du glömmert rent,
Hur sant och skönt förliks, — hur undgå tadel?
Båd' sant och skönt är hos min vän förent,
Liksom hos dig, och deri bor din adel.

Kanhända, sångmö, vill du svara så:

»Det sanna har en färg, som ej föryttras.
Det sköna utan puts är sant ändå;
Men bäst är bäst, om ej de sammangyttras.»

Då han ej pris behöfver, tiger du?

En lumpen ursäkt! Ty på dig beror det,
Att göra gyllne grift onödig ju
Med sådant lof, att efterverlden tror det.

Så gör din skyldighet: hur, lär dig jag,
Att framtid honom ser som vi i dag.

102.

Min kärlek styrkts, fastän den tycks försvagas,
Den mindre syns, men flammar dock ej kallt.
Den kärlek kan för handelsvara tagas,
Som ropas ut af egarn öfver allt.

Ung var vår känsla och ännu i våren,
Då jag den helsade med sång och glam,
Som näktergaln i sommarns början slår en
Förälskad drill, men tystnar längre fram.

Ej så, att sommarn vore mindre ljufvig,
Än då han sjöng och natten hörde på;
Men från hvar gren hörs sången se'n okuffig,
Och hvad som vanligt blir, ej roar så.

Derför som han ibland jag styr min tunga,
Att ej dig trötta med att evigt sjunga.

103.

Ack, huru fattig är min sånggudinna,
Trots sådant fält att breda ut sin glans,
Med stoff, som, naket, mera pris kan vinna,
Än om dertill jag lagt min bästa krans.

O, tadla ej, om jag ej mer kan skriva!
Se i din spegel, skåda dina drag:
Det öfvergår, hvad fantasin kan gifva,
Det gör mig ledsen, och min vers blir svag.

Det vore synd att söka bättra på
Och, hvad som förr var vackert, dock förstöra;
Ty mina verser ej till annat trå
Än att för dina gracer redo göra.

Och mer, långt mer, än vers kan ge igen,
Din spegel visar, då du ser i den.

104.

För mig du städs blir fri från ålderns rost;
Än ser hos dig jag samma skönhet trona,
Som då jag först dig såg. Tre vintrars frost
Från skogen skakat ned tre somrars krona;

Tre vackra vårars grönska såg jag vänd
Till gulnad höst i tidens gamla kedja;
April tre gånger är af Juni bränd,
Se'n först jag såg dig, frisk som nu, mig glädja.

Ack, dock din skönhet tör som visarn gå
Omärkligt, fast det steg ej syns, som tages;
Och så din blomning, som tycks stilla stå,
Förändrar sig, och ögat blott bedrages.

Men därför, efterverld, hör det förut:
Förr'n du blef född, var skönhets sommar slut.

105.

Säg ej, min kärlek är afguder
Och att, en afgud lik, min vän tillbedes,
Fast all min sång, min ros blott en kan bli, —
Till en, om en, och aldrig annorledes.

God är min vän, i dag, i morgon god,
Och trofast bli till dödens stund han ämnar.
Derför besjunger jag med trofast mod
Blott ett, och all förändring gladt jag lemnar.

Skön, trofast, god är all min poesi,
Skön, trofast, god, i nya toner satta;
All min uppfinning tömmer sig deri, —
En treklang, som i sig en verld kan fatta.

Skön, trofast, god så ofta stått allen':
Tills nu de trenne aldrig bott hos en.

106.

När jag i krönikor från forna tider
Ser menskor tecknade på utmärkt vis,
Och öfver sagans rim sin fågring sprider
Förnäma damers, vackra hjeltars pris;

Då, när som högst af skönhets glans de stråla
Från panna, ögon, läppar, hand och fot,
Jag ser, de gamle ville sådant måla,
Som just från dig nu glänser oss emot.

Så deras pris var blott en profetia
Om denna tid på förebildligt sätt;
Men då de blott i dunkel kunde sia,
Så sjöngo de dock ej ditt värde rätt.

Ja, vi som se dig här inför vårt öga,
Vi kunna undra, men dig prisa föga.

107.

Ej egen fruktan, ej profetisk aning
Hos hela världen om hvad komma tör,
Blef för min kärleks lif en afskedsmaning,
Fast domen tycktes sätta gräns derför.

Förmörkelsen har månen öfvervunnit,
Sin spådom sorgprofeten gäckas med,
Till visshets säkra höjd har tviflet hunnit,
Och oljeqvisten bådard evig fred.

Min kärlek fått af tidens balsam lisa
Samt är nu frisk, och döden är mig blid,
Se'n jag, trots honom, lefver i min visa,
Men han mot stumma horder drar i strid.

Du i den visan skall din grafvård finna,
Då kungagrifterns hjälm och bronz försvinna.

108.

Kan väl med bläck en tanke skrivas opp,
Som ej för dig min trohet uppenbarar?
Fins något nytt att klä' i ordets kropp,
Som med min kärlek och din dygd sig parar?

Nej, hulda sven! Och dock hvar enda dag
Liksom en bön jag säger om det samma;
Det lyder: du är min och din är jag,
Som då jag först ditt namn begynte stamma.

En evig kärlek i sin friska skrud
Nedtryckes ej af tidens små bekymmer;
Den lär den gamle lyda sina bud,
Och för dess vink hvart veck från pannan rymmer;

Den finner just, att kärleks knopp slög ut,
Der tid och form nu säga, den är slut.

109.

O, säg ej så, att jag var falsk med vilja,
Fast afstånd gjorde lågan mindre varm.
Så gerna kan jag från mig sjelf mig skilja
Som från min själ, förvarad i din barm.

Der är min kärleks hem, och dit på nytt
Jag vänder om, lik vandraren i natten,
I rättan tid, af tiden ej förbytt, —
Och att två bort min fläck, jag sjelf har vatten.

Tro ej, om ock uti mitt väsen råder
All svaghet, som ett menskligt blod har fått,
Det så orimligt fylls af onskans åder.
Att det för noll ger bort din skatt af godt;

Ty verlden all är noll förutan dig,
Min ros, och du är allt i den för mig.

110.

Ack, det är sant, jag svärmat här och der
Och gjort mig sjelf till narr för andras frågor;
Jag sålt för godt köp, hvad mig dyrast är,
Och gamla synder födt med nya lågor.

Ja, det är sant, att jag har blickat snedt
På sanningen, — och dock, vid himlens makter,
Den irringen mitt hjerta ungdom gett:
Jag lärde känna dig i syndens schakter.

Nu är det slut, — tag du din makt igen!
Min hunger tänker aldrig mer jag sätta
På nya prof, ej fresta gammal vän, —
En gud i kärlek, min långt, långt för detta.

Du, näst min himmel bäste, gif mig tröst
Invid ditt rena, kärleksfulla bröst!

III.

O, för min synd Fortuna du förkättre,
Som skulden för mitt lösa lif jag ger;
Ty hon åt mig ej funnit något bättre
Förvärf än ett, som alstrat rätt manér.

Derför mitt namn ett fult bränmärke stinger,
Och derför min natur är rent förödd
Och fläckad af sitt värf, som färgarns finger. —
Så önska medlidsamt mig på nytt född!

Och som en tålig sjukling skall jag tära,
Hvad ättiksurt du mig mot smittan ger;
Ja, dubbel späkning vill som straff jag bära,
Och utan min allt bittert svälja ner.

Tyck synd om mig, och, fast jag hårdt fått sota,
Din miskund är tillräcklig att mig bota.

112.

Din kärlek och din miskund läkt det ärr,
Som efter pöbelns häl min panna gömmer.
Mot verdens lumpna dom jag rider spärr,
Blott du mitt goda tror, mitt onda glömmmer.

Du är mitt allt; jag lyssnar blott till dig,
Om du vill tadel eller pris mig skänka.
Jag eger eljest ingen, ingen mig,
Den der mitt sinne, hårdt som jern, kan länka.

Ned i en afgrund jag all omsorg slänger
Om andras domar, — ja, mitt hörorgan
För tadtare och smickrare jag stänger. —
Märk, hur jag trotsar pratets slentrian:

Jo, du är så hopvuxen med min id,
Att verden all mig tycks som död bredvid.

113.

Se'n dig jag lemnat, har mitt öga plats
Uti min själ, och kommet halft till korta
Är kroppens ljus, som till hans ledning satts, —
Tycks se, men är i verkligheten borta.

Ty ingen form ifrån dess spegel går
Till hjertat ned af fogel eller blomma,
Och af dess syner del ej själen får,
Ja, sjelfva synens bilder äro tomma.

Ty hvad det ser, det samma af hvad slag,
Det väcka må förtjusning eller häpnad,
Haf eller berg det vare, natt eller dag,
Hök eller dufva, allting tar din skepnad.

Jag kan ej mer, — så fylld jag är af dig,
Att just min trohet rent förbryllar mig.

114.

Har möjligen min själ, bekrönt med dig,
Af smickrets kungagift sig låtit döfva?
Eller har ögat talat sant till mig
Och af din kärlek lärt sig trolldom öfva, --

Att skapa om vidunder utan norm
Till cherubim, i fågrings makt dig lika,
Och ge åt allting fult fulländad form,
Blott der omkring dess blickar samlas rika?

Ack nej, det första är det, — ögonsmicker!
Min ande som en riktig kung det tar;
Ty ögat känner nog, hvad helst han dricker,
Och åt hans gom det bågarn tillredt har.

Är det förgift, -- nå väl, det mindre gränsar
Till synd, när ögat först pokaln kredensar.

115.

De rader, förr jag skref, låg lögn uti, —
De sade, jag kan ej mer kär dig vinna;
Men se, då visste jag ej grunden, hvi
Min flamma nå'nsin skulle högre brinna.

Men efter tiden i millioner fall
Upplöser löften, ändrar kungars lagar,
Gör skönhet blek, gör viljestyrka kall
Och böjer sinnets kraft på gamla dagar, —

Hvi fick jag ej, när dock jag kände det,
Utbrista: »nu jag varmast håller af dig!»
Jag var blott säker på osäkerhet,
På nuet, ej hvad nästa timme gaf mig?

Amor är barn: fick därför ej min text
Fullvuxen göra den, som jemt har växt?

116.

Det band, som trogna sinnen sammanbinder,
Ej intrång tål. Den kärlek är ej sann,
Som, då den ena vexlar, finner hinder
Och af ens flyktighet förändras kan.

Nej, han en fyrbåk är, som ej skall luta,
Hur än den skakas må af stormens ras,
En stjerna klar för hvar förvillad skuta,
Till värde okänd, fast dess höjd kan tas.

Han är ej tidens narr, fast rosenmunnen
Och kinden falla inom liens rymd;
Han ändras ej med korta lefnadsstunden,
Men härdar ut, tills verldens dag blir skymd.

Är detta falskt, ja, då förblekne orden,
Jag skref om kärlek, som ej fans på jorden.

Anklaga mig, att jag har knappat in
Den kärlek, som dig gäldas skulle lagligt,
Och glömt, att jag som tjenare är din,
Hvartill jag binds med tusen bojor dagligt;

Att jag med okänt folk har umgåtts käckt
Och världen gett, hvad dyrköpt dig tillhörde,
Samt hissat segel för hvarenda fläkt,
Som mig ur sigte för ditt öga förde;

Bokför du mina nycker, mina fel,
Lägg misstro till, se'n du bevisat saken,
Ställ mig i skotthåll för ditt ögas spel,
Men skjut ej, när din vrede just är vaken;

Ty mitt försvar är: jag har allt begått,
Din kärleks tro och makt att pröfva blott.

118.

Liksom, att reta vår aptit, vi bruka
Förtära skarpa saker framför allt,
Och som, att förekomma hemlig sjuka,
Man gör sig sjelf till sjuk med bittert salt;

Så, af din sötma full, fast ej den äcklat,
I bittert kryddad spis jag sökte bot;
Och dermed sjelf mitt onda jag utvecklat,
Af helsa sjuk och utan verklig sot.

Min kärlekspolitik, som ville stäcka
Ett ondt, som än ej fans, har så mig stjelpt,
Och lyckats krankhet af en helsa väcka,
Som mått för godt och vill med ondt bli hjelpt.

Men ett jag lärt, och det är visst: den drogen
Förgiftar den, som du gjort sjuk i hogen.

119.

Hur ofta sög jag falska tårar opp,
Ur kolfvar, svarta som ett helfvet, runna,
Med hopp i fruktan, fruktan bytt i hopp,
Och jemt förlorande det nyligt vunna!

Hvad svåra fel mitt hjerta har begått,
Och der emellan himmelskt sällt sig funnit!
Hur ögat nästan ur sin håla stått,
Då af den vilda feberns eld det brunnit!

Ett nyttigt ondt! Nu ser jag det för visst,
Att genom ondt ett godt i värde vinner,
Och slocknad kärlek, återtänd, till sist
Än högre skönhet, kraft och storhet hinner.

Jag kommer från min irrfärd näpst igen,
Tre gånger mera rik än förr med den.

120.

Att du var grym mot mig i forna stunder
Är nu uti min nöd mitt bästa värn;
Jag eljest för mitt fel visst ginge under,
Då jag ej nerver har af hamradt jern.

Ty om min grymhet lika hårdt dig slagit
Som din slog mig, då led du helfvetsqual;
Och jag, tyrann, har ej i räkning tagit,
Hur förr jag led, då du min glädje stal.

O, att vår sorgenatt mig påmint hade
I själens djup, hur verklig smärta slår!
Då skulle strax vi till hvarandra glade
Den balsam räckt, som helar hjertats sår.

Men nu ditt felsteg har försoning blifvit:
Mitt har för dig, för mig ditt lösen gifvit.

121.

Långt hellre vara låg än synas vara,
När ändock skammen träffar begge två,
Och man dermed en lycka mister bara,
Som icke käns, blott syns för andra så.

Ty hvi skall ögat hos en falsk belackare
Mig håna för det heta blod, jag fått?
Hvi skall min svaghet spejas ut af stackare,
Som tycka dåligt, hvad jag finner godt?

Nej, jag är den jag är, och de, som peka
Åt mig, blott röja egna fel dermed.
Jag går rakt fram, hur de i krokas leka,
Och vill för deras domslut gå i fred; —

Blott ej det ligger sanning i de orden,
Att ondskan herrskar öfver allt på jorden.

122.

Den bok, som du mig gaf, fins, tecknad full
Med rika minnen, gömd uti min hjerna,
Der den skall öfverlefva jordens mull
Och glänsa klar som evighetens stjerna.

Åtminstone så länge min natur
I bröst och hjerna än är stark och mogen,
Så länge ej ditt minne plånats ur
Dem båda, — skall din bild jag ega trogen.

Din stackars minnesbok för sådan skatt
För liten var, — den ej din kärlek rymmer;
Och därför gaf jag bort den, säker att
På själens blad du ryms, hur än du skrymmer.

Att söka bistånd för att minnas dig,
Det vore ju som glömsk att skylla mig.

123.

Nej, tid, du skall ej med min vexling skryta!
Bygg pyramider med föryngrad kraft, —
En gammal syn det blir med nyklädd yta,
Ej något nytt, som förr ej ögat haft.

Vår tid är kort, och därför vi begapa
Allt skräp, det du som nytt oss visar på,
Och tro, att du för vår skull lät det skapa,
Fast vi af gammalt känna det ändå.

Du och din krönika till intet duger,
Ej bryr mig tid, som går, ej tid, som gått;
Allt, hvad vi se och hvad du vittnar, ljuger,
Ty det beror ju af din brådska blott.

Men här är löftet, som jag nu vill gifva:
Din lie trots, skall trogen jag förblifva.

124.

Vore min kärlek blott ett rangens barn,
Då irrade den kring, ett skyddlöst väsen,
En lyckans kastboll, snärjd i tidens garn,
Bland blommor blomma eller gräs bland gräsen.

Nej, långt den dväljs från alla ödets slag;
Den suckar ej i prakt, den skall ej falla
För hugg, som äro slafvars obehag,
Hvartill nu tidens mode oss tyckes kalla.

Den liknar icke kättersk politik,
Som blott till några timmars tjänst man lurar,
Men ensam står den med sin klokhets rik, —
Gror ej i hetta, dränkes ej i skurar.

Att vittna det, du tidens narr, stig fram,
Som dör gudsnådlig, se'n du left i skam!

125.

Jag skulle då din kröningshimmel bära,
Jag ytligt hedra dig med yttre prål,
Och dig med verk för evigheten ära,
Som dock bli frätande förvittrings mål?

Hur många såg jag ej, som uppgett staten,
Se'n han betalt, mer än han bort, på prakt, —
Från läckra mål i saknad nu af maten,
I fåfängt lif till tiggarsafven bragt!

Nej, låt mig hyllning i ditt bröst dig skänka!
Mitt offer, armt, men fritt, erbjuder sig:
Det vill med svek ej eller konst dig kränka,
Det vill blott dubbelt byte, — mig för dig.

Försvinn, förtal! Ett troget sinne trotsar
Din makt som mest, när mest du herrska låtsar.

126.

O, hulda gosse, du, som med din makt
Ur tidens hand har glas och lie bragt,
Som, hur du åldras, grönskar och bevisar
Just med din friskhet, hur mig åldern isar!

I fall naturn, som all förstöring styr,
Dig håller åter, då du framåt yr,
Hon gör det, för att visa sin förmåga,
Och hur mot tiden sjelf hon trots kan våga.

Dock frukta den, du, hennes bästa skatt!
Hon har dig nu, men ej för evigt, fatt.
Betaling, fast fördröjd, hon lemna måste,
Och priset, det blir du, hvad än det koste.

127.

Svart tyckte man ej skönt i forna dar,
Och var det så, fick det ej namnet bära.
Nu är det svart, som modets välde har,
Och flärd och falskhet skämt det skönas ära.

Ty sedan man naturen härma lärt
Och styra fulhet ut med konst och glitter,
Är ej det skönas namn det minsta värdt, —
Oskäradt och till onåd dömdt det sitter.

Se, därför korpsvart är min flickas öga
Och hår också: hon sörjer, när hon ser
Dem, som naturens gåfvor gynnat föga,
Till skönhet pyntade med falskt manér.

Men så förtrollande är sorgen, flicka,
Att alla säga: så bör skönhet blicka.

128.

Hur ofta, när du svärmar i musik
Och öfver lyckliga tangenter flyger
Med lätta fingrar, samt, på välljud rik,
Din harmoni in i mitt öra smyger,

Har jag mot klaffarne ej afund känt
Som fått i flygten bära handens börda,
Då mina läppar, som af blygsel bränt,
Sett på, hur trä har deras lön fått skörda.

Helt visst de bytte för en sådan lycka
Med dansande tangenter plats på stund,
Då dina fingrar älska att dem trycka
Och hylla dödt trä mera än min mun.

När lumpna klossar få så sälla vara, —
Låt dem din hand, mig läppen kyssa bara.

129.

Lifskraftens ödande i skamlig yrsel

Är lusta, bragt till dåd; på förhand re'n

Är hon menedig, mordisk, utan styrsel

Vild, rå och grym, omåttlig och gemen;

Knappt smakad, strax föraktad och förbrukad;

Ursinnigt åtrådd, men knappt nådd, ändå

Ursinnigt hatad, — lik en lockmat slukad,

Som gör den galen, hvilken smakt derpå;

Vild i begär, vild, när den nått sin ände;

I går, i dag, i morgon utan töm;

I njutning sällhet, efter den elände;

Förut — en lockfull fröjd, förbi — en dröm.

Det vet all världen, — dock ej en, som flyktar

Från himmel, som med slikt ett helfvet lyktar!

130.

Min flickas blick är ej lik solen alls,
Och hennes läppar likna ej koraller;
Om snö är hvit, hur mörk är hennes hals,
Och svart är håret, som kring nacken faller;

Jag sett af rosor både hvit och skär,
Men deras färg på hennes kind ej blandas,
Och mången vällukt mera ljuflig är
Än den, som hon från sina läppar andas;

Jag lyss till hennes röst och vet ändå,
Att som musik ej just mig smeka orden;
Jag aldrig skådat en gudinna gå, —
Min flicka, när hon vandrar, går på jorden: —

Och dock, vid himlen, hon beundras tål
Som någon, prydd med falska bilders prål.

131.

Du är så grym som stolta qvinnor bruka,
När de fått skönhets gåfva på sin del;
Du vet, att för min själ, den kärlekssjuka,
Du är den skönsta, dyraste juvel.

Dock säger mången, som din min betraktar,
Dess makt att väcka kärleksqual är klen.
Att säga, det är falskt, jag väl mig aktar,
Fastän jag svär det för mig sjelf allen'.

Och för att visa, att ej falskt jag svurit,
Ha tusen suckar, blott jag tänkt på dig,
En på den andra följt och vittne burit,
Att du, fast svart, är skönast dock för mig.

Svart är du blott i hvad du handlar galet,
Deraf, jag tänker, kommer väl förtalet.

132.

Jag älskar dina ögon, som, i smärtan
Att jag är målet för din själs förakt,
Klädt sig i svart som sorguppfyllda hjertan
Och ge på mina qval medlidsamt akt.

Och, sannerligen, — morgonsoln ej gerna
Ser bättre ut på österns gråa hy,
Ej heller strålar qvällens stolta stjerna
Med halft så liflig glans ur vesterns sky,

Som dina ögon i sin sorgskrud göra: —
O, så låt sorgen träffa ock din själ,
Och miskund må ditt hela väsen röra
För min skull, helst då sorg dig klär så väl.

Att skönheten är svart, vill då jag svära,
Och fult allting, som ej din hy ses bära.

133.

Fördömdt det hjerta vare, som gemensamt
Gaf sår i hjertat åt min vän och mig!
År det ej nog att mig tortera ensamt,
Men skall min vän ock trampa slafvens stig?

Ditt grymma öga från mig sjelf mig tagit,
Och än mer fast du fått mitt andra jag.
Han och jag sjelf och du ha mig bedragit:
Trefaldigt qual att bära slika slag!

Slut in mitt hjerta i din barm af jern,
Men låt det då för vännens äfven svara.
Hvarhelst jag sätts, låt mitt få bli hans värn;
Då kan väl ej så sträng arresten vara.

Den blir det dock; ty i förvar hos dig
År jag ju din med allt, som fins hos mig.

134.

Så: — nu har jag bekänt, att han är din,
Och jag är sjelf förpantad åt din vilja.
Med mig det gånge hur det vill, blott min
Han blir igen och du oss ej kan skilja.

Men du vill ej, och han vill ej bli fri.
Ty han är god, du girig icke minder.
Han har sitt namn mig gett att borgen bli
På den revers, som äfven honom binder.

Din skönhets panträtt vill du bruka full
Du ockrerska, som blott ditt pund förstorar,
Och lagför vännen, kräfd blott för min skull,
Som af lättsinnighet jag så förlorar.

Förlorad är han: du har begge två;
Han gäldar allt, jag är ej fri ändå.

135.

Hvar en sin önskan har, du har din vilja,
Och det tillräckligt, ja, till öfvermått;
Ty du har mer än nog bland dem, som gilja,
Af mig, din ljufva viljas råge blott.

Vill du, hvars vilja har så vida gränser,
Ej en gång täckas ta till godo min?
Männ' blott för andra du så nådigt glänser,
Men ej till mig en blick vill kasta in?

Se, hafvet upptar i sitt sköte ju
Det blida regnet, att sin rikdom öka.
Så må, fast rik på vilja, äfven du
Ditt väldes vidgning med min vilja söka!

Låt dem dig åtrå alla vara till,
Slut dem till ett, och jag deri — din Will.

136.

Om själen knotar, att till dig jag nalkas,
Så svär du raskt blott, att din Will jag är,
Och själen sjelf ju viljans säte är;
Så du min kärlek hjälper, fast du skalkas.

Will samla vill uti din själs behåll
En mängd af viljor, en bland dem min egen.
Vid stora räkningar — så är ju sägen —
Kan ett ibland bli räknadt såsom noll.

Så låt mig stå oräknad med i talet,
Fast i din bok jag skrifven är som ett.
Håll mig för noll, — man förr en gång har sett,
Att äfven noll ibland ej är så galet:

Mitt namn blott älska, och om det du vill,
Då mig du älskar, ty mitt namn är Will.

137.

Du blinde dåre, kärlek, säg, hvad gör du,
Att mina ögon se, och dock ej se?
Hvad skönhet är, de känna; dock förstör du
Förmågan rent att skilja väl från ve.

Om falska blickar lockat dem som tokar
In i den hamn, der mången ankrat har,
Hvi smider du af slika blickar krokar,
Och hjerta och förstånd som byte tar?

Hur kan mitt hjerta som sin egen dyrka
En plats, som det för verlden öppen vet?
Hur kan mitt öga se derpå och yrka
Att sätta tro till sådan skändlighet?

I klara ting ha hjerta, ögon irrat,
Till sådan dårskap har du dem förvirrat.

138.

Ifall min flicka svär, att hon är sann,
Så tror jag henne, fast jag vet hon ljuger;
Då tror hon mig en oförsökt ung man,
Som ej bland världens falska finter duger.

I fåvitskt hopp, att hon som ung mig ser,
Fast väl hon vet, jag spelar det förgäfves,
Till hennes falskhet jag förtröstan ger:
Så ömsesidigt sanningen förqväfves.

Dock — hvi tillstår ej hon, att falsk hon är,
Och jag, att nu det är förbi med våren?
Ack, kärlek allra helst förklädnad bär,
Och räknar, när han åldras, icke åren.

Så lurar en den andra, bäst han kan,
Och jemt med smicker vi bedra hvarann.

139.

Bjud mig ej svara för hvad du begick,
Då din ovänlighet du hvälfde på mig;
Med tungan såra mig, ej med din blick
Möt kraft med kraft, men ej med konstgrepp slå mig!

Säg, att du älskar hvem som helst, men blott,
Då jag är när, gif ingen blink åt sidan.
Behöfs väl list, då du en makt har fått,
Som håller mina vapen qvar i skidan?

Låt mig urskulda dig: — min älskling vet,
Att hennes öga mig fiendtligt tvingar;
Derför hon från mitt anlet vänder det,
Att det mot andra håll sitt pilregn svingar.

Dock gör ej så: då jag är nästan död,
Dräp mig med blicken, du, och stäck min nöd.

140.

Var klok som du är grym, låt ej med tvång
Mitt långmod i otålighet förvandlas,
Ty sorgen skapar ord, af ord blir sång,
Som sjunger om, att skonslöst jag behandlas.

Låt mig få lära dig, att bättre är,
Fast ej du älskar, låtsa som du gör det,
Liksom en sjuk, när det mot döden bär,
På bättring tror och helst af läkarn hör det.

Ty gör du mig förtviflad, blir jag tokig
Och stör kanske med elakt prat din ro;
Men denna verld är vriden nu så krokig,
Att galna öron galet pladder tro.

För bådas väl, se rakt mig i mitt öga,
Fast stolta hjertat dervid känner föga.

141.

Ej mina ögon dig med lust betrakta,
Ty de hos dig ha funnit tusen fel;
Men hjertat älskar dock, hvad de förakta,
Och tar, tyvärr, af deras dom ej del.

Ej mina öron af din stämma fågnas,
Ej känseln, lättledd samt ej alltid ren,
Ej smak, ej lukt ha åtrå känt att egnas
Till någon sinnesfest med dig allen'.

Men ej mitt vett, ej mina sinnen fem
Förmå från dig mitt enda hjerta skilja,
Det dårliga, som styr ej längre dem —
Ditt stolta hjertas slaf och utan vilja.

Dock har min skam ett nyttigt rön mig gett,
Att hon mig tuktar, som till synd förledt.

142.

Min synd är kärlek, hat — se der din dygd,
Hat till min synd, som födts af syndig låga;
Men jemför oss, och du skall se med blygd,
Att du mot mig ej kan ett tadel våga;

Och om så är, — ej från en läpp som din,
Ty den sin purpurskrud så ofta fläckat
Med falska kärlekseders mängd som min,
Och mången äkta kärleks hopp den gäckat.

Låt mig få älska dig, just som jag tror
Du älskar dem, du giljar till med blickar.
Så mildhet i ditt bröst, att, när den gror,
Mildhet må bli den skörd, dig sådden skickar.

Men åtrår du, hvad du förmenar mig,
Då må, dig sjelf till straff, det nekas dig.

143.

Se, som en nitisk husmor, för att fånga
Ett utaf hönsen, som sin kos har gått,
Satt bort från sig sitt barn och under många
Besvär förföljer hönan, som har brådt,

Hvarvid det öfvergifna barnet skriker
Och söker hejda henne i sin fart,
Der efter flyktingen hon ständigt fiker
Och glömmer bort den lille uppenbart:

Så jagar du mot mål, som från dig flyga,
Och jag, ditt barn, ser på med sorgset mod;
Men när du nått dem, må till mig du smyga, —
Smek som en mor mig, kyss mig och var god.

Då vill jag bedja, du din vilja vinner, —
Kom blott igen, att tröst af dig jag finner.

144.

Två flammor har jag, men af skilda rön,
Som likt två genier mitt förstånd omspinna,
Den gode engeln är en man, rätt skön,
Den onda anden är en mörklagd qvinna.

Hon, för att vinna mig åt Leviathan,
Vill locka engeln från min sida bort,
Vill skapa om mitt helgon till en satan,
Och stör hans dygd med ord af farlig sort.

Att engeln blifvit djefvul, tör jag ana,
Fast högt jag ej det påstår; lika godt!
Det såta paret styr sin egen bana,
Se'n engeln visst till hennes helfvet' gått.

Dock intet visst skall jag derom förmoda,
Förrn onda engelns eld kört ut den goda.

145.

Den mun, som Amor sjelf har gjort,
Har hviskat tyst till mig: »jag hatar», —
Mig, som till den blott längtan sport!
Nu ser den, att mitt qual det matar,

Och strax den blir så mild och from,
Åt tungan lämplig näpst beskäres:
Förr van att fälla vänlig dom,
Hon nu en annan helsning läres;

»Jag hatar» får en eftertropp
Som följer så, som dagen följer
På natten, när för ljus och hopp
Den djupt i mörkrets hem sig döljer;

»Jag hatar» — men hon skänker mig
Nytt lif igen med — »icke dig».

146.

O själ, du centrum i min syndakropp,
Narr för de upprorsmakter, som dig kläda,
Hvi tär du sjelf i qval och brist dig opp,
Och söker dock med prål din yta städa?

Hvi skall du, då så kort den är, din stråt,
Så mycket på ditt svaga hus använda?
Skall maskars här, som ärfver denna ståt,
Förtära den? Skall så ditt jordlif ända?

Nej, därför lef, min själ, på kroppens kost,
Och af hans lidande må du dig froda.
Byt till dig himmelsk fröjd för jordisk rost,
Rik i ditt inre, arm på verdens goda.

Då tär du döden, liksom menskor han,
Och när han dött, då dör ej någon man.

147.

Min kärlek är en feber, hvilken längtar
Till allt, som underhåller sjukan just,
Och efter hvad förbjudet är den trängtar,
Ledd af en vacklande och sjuklig lust.

Min kärleks läkare, förståndet, vredt,
Att jag ej följt dess föreskrift mot nöden,
Har lemnat mig; förtviflad nu jag sett,
Hvad läkarn spådde, att begär är döden.

Obotlig är jag, se'n jag mist förståndet,
Och rasande som någon vara kan,
Det sanna rör mig ej, — jag löper från det,
I tal och tankar lik en galen man:

Jag sagt dig vara skön och klar som vatten, —
Du, svart som helfvetet och mörk som natten!

148.

Ve mig! Hvad ögon har mig Amor gifvit,
De se ju allting rasande och snedt!
Eller hvad har af mitt omdöme blifvit,
Som tänker falskt om hvad de riktigt sett?

Är skönt, hvad mina falska ögon ära,
Hvi säger verlden då, det är så ej?
Är det ej skönt, då kan oss kärlek lära,
Att den ej klarögd är som andra. — Nej,

Hur var det möjligt? Kan en blick bli klar,
Der vaka jemt med strida tårar paras?
Ej under, att mitt öga miste tar:
Sjelf solen syns ej, förrän himlen klaras.

Amor, hur klipskt du bländat mig med gråt,
Att ej jag skulle märka ditt försåt!

149.

Du grymme, nekar du, jag tycker om dig,
När mot mig sjelf jag blott af dig är full?
Jag tänker ej på dig, bryr mig ej om dig,
När rent mig sjelf jag glömmet för din skull?

Hvem hatar dig, som se'n min vän vill nämnas?
Hvem vredgas du på, som jag smilar åt?
Och mulnar du mot mig, o, månn' jag hämnas
Ej genast på mig sjelf med ångrens gråt?

Fins en förtjenst, den hos mig sjelf jag prisar,
Som är för stolt att vilja tjena dig,
När allt, hvad godt jag har, dig hyllning visar,
Blott du med ögat blinka täcks åt mig?

Dock — hata du; jag vet ditt sinnelag:
Du älskar den, som ser, och — blind är jag.

150.

Af hvilken makt har du dig lärt att truga
Mitt hjerta under dig, fastän så svag,
Som tvungit mig att på min synkraft ljuga
Och svära på, att ljus är ej Guds dag?

Hvar fick du denna syndens höfviskhet,
Ty dina dåd, när man dem värst bör klandra,
En sådan kraft och konst du skänka vet,
Att de mig tjusa mer än dygd hos andra?

Hvem lärde dig att fängsla mig på nytt,
Ju mera grund jag egde att dig hata?
O, fast jag älskar nu, hvad andra skytt,
Du är ej den, som skall min kärlek rata.

Om din ovärdighet har upptändt mig,
Mer värd är jag att älskas då af dig!

151.

För ung är kärlek samvetsagg att hysa,
Och dock, man vet, är ånger kärleks barn.
Låt bli, din skälm, mitt fel så bjert belysa,
Då du just har mig snärjt i synders garn.

Ty, som du mig förför, så ock förför jag
Mitt bättre jag till sinlig fröjd med list,
Tills själen sagt åt kroppen, att nu bör jag
Få älskogs lön: då mitt förstånd jag mist;

Då eggas köttet, om du nämnes bara
Som segerns pris, och för det priset blott
Det nöjer sig din arme träl att vara
Och håller hop med dig i ondt och godt.

Ej brist på samvet är att henne kalla
Min vän, för hvilken jag vill stå och falla.

152.

Du vet, att genom mened din jag blef,
Men du som min har dubbel mened svurit;
Ditt gamla trohetsband du sönderref,
Och se'n blef hat den frukt, det nya burit.

Dock — hvi för tvenne edsbrott dig anklaga,
Då jag väl brutit tjugu? — Hvad du hört
Att jag dig svor, var blott att dig bedraga,
Och all min ärlighet har du förstört.

Ty jag har svurit, att med tro och sanning,
Blidhet och kärlek du har tjust min hog,
Och för att ge dig ljus förutan blandning,
Tvangs ögat se tvärtom mot hvad det såg;

Ty jag har svurit, du var skön, du såta:
Må himlen mig så grof en lögn förlåta!

153.

En gång Cupido somnat från sin brand;
En nympf, som på en möjlig fara tänkte,
Vred kärleksfacklan qvickt utur hans hand
Och i en källas kalla våg den sänkte.

Och källan fick af kärleks helga glöd
En mäktig värme till att under verka,
Att hjälpa menniskor i deras nöd,
Den sjuke bota och den svage stärka.

Men vid min flickas öga åter tänd,
Hans fackla rörde på försök mitt hjerta:
Jag blef som sjukling strax till källan sänd
Att söka lindring för min grymma smärta.

Men ingen hjälp! Det bad, der jag bör löga,
Är Amors nya härd — min flickas öga.

154.

Den lille kärlekguden sof en dag; —
Vid sidan facklan stod med itänd låga.
Då gick förbi af kyska nymfers lag
En liten tropp; den skönsta utan fråga

Tog upp från marken Amors heta brand,
Hvars makt var mot legioner hjertan pröfvad.
Så blef i sömnen af en jungfrus hand
Begärets gud sitt bästa värn beröfvad.

Hon släckte branden i en källas våg,
Och den blef het som eld ifrån den stunden,
Blef helsokälla, der man bada såg
Hjertsjuka män. I kärleks fjettrar bunden,

Kom jag ock dit, fann älskog värma vågor,
Men ingen våg, som släcker älskogs lågor.

ANMÄRKNINGAR.

ANMÄRKNINGAR.

Sonett 1. De första 17 sonetterna utgöra variationer öfver samma tema. Skalden råder sin vän att gifta sig, ty det sköna har den skyldigheten att fortplanta sig i verlden och får icke girigt undandraga henne de skatter, det fått af naturen. Samma tema utföres af SHAKSPEARE i »*Venus och Adonis*» och liknande antydningar förekomma äfven i »*Hvad Ni Vill*» samt i »*Romeo och Julia*».

2. Uppmärksammas må, vid sidan af de djerfva, starkt realistiska bilderna om löpgrafvarne i hyn och om barnet, som skall qvitta räkningen för fadren (begge med hos SHAKSPEARE vanlig osökthet tagna ur det dagliga lifvet), såsom deras motsats det stycke äkta concettistil, som slutet med sin antites erbjuder.

4. Bilden är äkta realistisk, tagen ur affärlifvet, såsom ej sällan är händelsen hos SHAKSPEARE, och i alla detaljer fullt utförd och illustrerad med kraftiga epitet: »tanklösa älsklighet» (*unthrifty loveliness*), »vackra snålvarg» (*beautous niggard*), »vinstlöse ockrare» (*profitless usurer*).

5 och 6. Begge höra tillsammans och utgöra första exemplet på tvenne sonetter, hvilka bilda liksom strofer i en och samma dikt. Den bild, som börjas i 5 om destillationen af sommarens blommor, för att bevara deras välukt som fånge inom »vägg af glas», fortsättes i 6 med

tillämpning på den unge vännen. I den senare (6) har originalet »ten» och »ten times», men då tio med någon svårighet går in i den svenska versen och ingen egentlig vikt ligger på talet, har öfversättaren för lättheten utbytt det mot tolf.

7. Ett ståtligt uppslag till en bild, som dock i slutet för tillämpningens skull på ett med verkligheten ej fullt öfverensstämmande sätt utföres.

8. Bilden är tagen från musiken, såsom ofta hos SHAKSPEARE är fallet. Derfor är äfven nödvändigt att i åttonde raden återgifva »the parts» med musikparti. Vanligtvis kringgås uttrycket eller öfversättes det med roll.

10. I de föregående sonetterna har skalden sjelf icke synt till: här talar han för första gången sjelf i första person.

12. Samma bild om sommarns gröda, som fått borstigt skägg, återfinnes i »*Midsommarnattsdrömmen*», 2 akt., 2 scen.

13. Anspelningen på vännens fader såsom död, liksom i 3:e sonetten på hans moder såsom ännu lefvande, då dessa sonetter skrefvos, återopas gerna af anhängarne till den åsigt, som gör grefven af Southampton till dikternas föremål.

15 och 16. Höra tillsammans. Jordan liknas vid en skådebana, en liknelse, som flere gånger förekommer hos SHAKSPEARE, i *Hamlet*, i *Macbeth*, i *Stormen*, i *Kung Lear* m. fl. — »Min unga penna» (*my pupil pen*), eller min oöfvade penna, i 16 tyder på, att dikten hör till de tidigare.

17. Sluter sig närmast till den föregående. Egenomlig förefaller skaldens egen känsla af, att hans dikter möjligen skulle komma att förefalla en annan tid öfverdrifna och fulla af »forntids svulst».

18 och 19. Nytt uppslag börjar. Det är nu poesin, som innebär kraft att föryngra och upprätthålla. Mot henne

förmår tiden ingenting. Phoenix säges förblöda på sitt bål, »burn in her blood», emedan den vid sin sjelfförbränning ännu har lefvande blod.

20. Hörer i afseende på innehållet ej till de föregående. Originalets »*master-mistress of my passion*», som betecknar föremålets blandade skönhet, är oåtergiftigt på svenska. Tyskan har »Herr-Herrin meiner Liebe». Sjunde raden: »*A man in hue, all hues in his controlling*», har af TYRWHITE, en engelsk tolkare, blifvit uttydd så, att föremålet skulle heta HUGHES (HUGO); skalden skulle med en ordlek ha sagt, att hans vän slår ned alla HUGHES = »*all hues*» i verlden. Sonetten är, i förbigående nämndt, den enda, som i originalet har idel qvinliga rim.

21. Skalden vänder sig mot de vanliga fraspöeterna och ironiserar tydligen en sådan i 12:e versen. Jemför härmed 130:de sonetten, medan han i den 99:de sjelf begagnar sig af de medel, som här bestraffas.

23. Såvida ej en gissning i afseende på texten, enligt hvilken i nionde raden sättes »*looks*» i stället för »*books*», är riktig, har dikten troligen afseende på en boksändning, för hvilken den utgjort tillegnan, ehuru man har svårt att inse, hvilka böcker härvid kunnat menas. Ordet har här öfversatts med »sånger», liksom äfven den svårtydda tolfte raden blifvit för begriplighetens skull i öfversättningen till innehållet förenklad, i öfverensstämmelse med BODENSTEDT.

24. Erbjuder icke litet bryderi, då man vill söka göra sig klar den bild, skalden åsyftat, och som utan gensägelse är i hög grad spetsfundigt uppgjord. Största svårigheten erbjuder originalets uttryck i fjerde raden: »*perspective*», som i öfverensstämmelse med DELIUS och GILDEMEISTER blifvit återgifvet med »optiskt sken». Detta optiska konstverk består deri, säger skalden till sin vän, att du måste se in i konstnären sjelf (ögat) för att se din bild hängande i hjertat som i en bod; men der skulle du ingenting se, om

icke ditt öga såsom fönster till mitt bröst bragte solljus in i mitt hjertas dunkel.

26. Dikten utgör en poetisk tillegnan till någon högt stående person.

27 och 28. Utgöra tillsammans ett helt. Skalden och hans älskling äro genom en resa skilda från hvarandra, och själ och kropp bli dervid begge beröfvade hvila. I slutkupletten till 28 har öfversättaren sökt återgifva originalets alliteration. SHAKSPEARE älskar mycket att använda sådan, för det mesta oåtergiftig, ljudklang, hvilken dock betydligt förhöjer originalets poetiska skönhet.

29—31. Dessa sonetter höra tillsammans. Temat är, att vännens kärlek utgör en tröst mot livvets vedervärdigheter. I den första begråter skalden sin lott att vara förskjuten af hela världen (*»my outcast state»*), hvilket väl ej kan betyda annat än hans egenskap af skådespelare, isynnerhet om man jämför 29 med III. Men tanken på vännen löser dessa sjelfföraktets qual, liksom han äfven lindrar förlusten af vänner, som förlorats, hvilket utgör innehållet af 30, hvarpå dess slutkuplett utgör inledning till 31. Dessa dikter härröra säkerligen från en senare tid.

32. Sluter sig äfven till de föregående. SHAKSPEARES här ådagalagda anspråkslöshet behöfver ej nödvändigt tyda på ett tidigare uppkomstdatum.

33—35. Alla tre sonetterna bilda ett sammanhängande helt. Vännen har på något sätt svikit skalden, detta har vännen ångrat, men egentligen kan saken blott försonas genom skaldens ädelmodiga kärlek. — I 33 är uttrycket *»alchemy»* i den herrliga bilden om solen omöjligt att återgifva efter orden. Samma bild återfinnes i *»Kung Johan»*, 3 akt., 1 scen.

36 och 37. Här är det en *»begråten skuld»*, en *»fläck»*, som tvärtom gör skalden *»bruten, arm, föraktad»*, hvarvid vännen är hans enda tröst. Hvilken denna skuld

varit, är ej bekant. Slutkupletten i 36 återkommer ordagrant i 96.

38 och 39. Stå i förbindelse med hvarandra. Här bifogas i 39 en ny skengrund till den i 36 yrkade skilsmessan: skalden kan sålunda mera otvunget egna vännen sin hyllning.

40—42. Dessa sonetter sammanhånga närmast med 35, och torde kunna antagas förtydliga det der blott antydda förhållandet med vännens trolöshet. Här framställes nu som ett bestämdt faktum, att vännen beröfvat skalden hans älskarinna, och skalden söker hålla vänskapen uppe, ehuru han är sårad i sitt innersta hjerta. Öfversättaren finner, i motsats mot GILDEMEISTER, verklighetens botten för situationen vara allt för påtaglig, för att man kan våga tänka på en blott snillelek, ett blott fantasispel. Detta hindrar dock ej, att 42 är ett framstående exempel derpå, huru tidens kärlekssofistik i dessa sonetter tager sig uttryck.

43. Här börjar en ny följd af sonetter, som närmast sällar sig till det i 27 och 28 angifna tema, nemligen skilsmessans smärta. Det varieras till och med 51.

44 och 45. Utgöra ett par. Den gemensamma tanken beror på föreställningen, att menniskan består af de fyra elementen, jord och vatten, luft och eld. En antydning om samma uppfattning förekommer i »*Henrik V*», 3 akt., 7 scen. De tvenne tyngre elementen, jord och vatten, behandlas i 44, de båda lättare, luft och eld, i 45.

46 och 47. Stå i motsats mot hvarandra. Den förra påminner om 24.

48. Sluter sig närmast till 50 och 51. Slutstrofen påminner om ett uttryck i »*Venus och Adonis*»: »*Rich preys make true men thieves*».

50 och 51. Utgöra ett strofpar, med resa och skilsmessa som tema och skaldens gångare som hufvudfigur i bilden.

52. Står ej i sammanhang med någon föregående eller efterföljande, utan utgör troligen, enligt GILDEMEISTERS antagande, svar på en annan sonett, hvilket äfven antydes genom det »So», hvarmed dikten börjas. Liknelsen med de sällan återkommande högtidsdagarne finnes äfven i »*Henrik IV*», första delen, 3 akt., 2 scen.

53—55. Bilda tillsammans ett helt, prisande vännens trohet och skönhet i förening, samt i den sista lofvande honom odödlighet i skaldens sång med toner af mäktig klang och med en tillförsigt, som egnar den om sitt snilles makt fullt medvetne skalden.

57 och 58. Begge sonetterna höra tillsammans genom ämne och ton: skalden förödmjucar sig till att anse sig som den älskades slaf, hvilken ej har rätt att af sin herre fordra någon räakenskap, och som i allt underkastar sig hans vilja. GILDEMEISTER finner dessa dikter, om de skulle ha afseende på verkliga förhållanden, gifva en sorglig bild af SHAKSPEARES karakter. Ja, om de skulle tagas alldeles efter orden. Men de framträda synbarligen såsom hyperboliska uttryck för skaldens känsla, såsom äfven den nämnde författaren vill, och de gifva en till sin yttersta spets drifven bild af det sätt, hvarpå skalden kände sitt hjerta bundet vid den älskade. Oaktadt denna öfverdrift i tonen, behöfva dikterna därför icke vara ett blott fantasispel, på samma gång ett antagande af deras sammanhang med verkligheten icke behöfver nedsätta skaldens karakter.

60. Anslår samma tema som i 18 och 19, men i ännu mäktigare ackordgångar.

61. Åter ett förut behandladt tema; motivet är nemligen det samma som förut är varieradt i 27 och 43, blott med den skilnad att i stället för verkliga drömmar skalden nu plågas af syner i vaket tillstånd.

62. De följande sonetterna, 62—75, utgöra en afdelning för sig. De flesta behandla alltings förgänglighet och

verldens uselhet och förderf, i vemodiga och äfven dystra toner. I tankedjup och högstämd lyrisk flygt äro de att räkna som de yppersta i samlingen. GILDEMEISTER tager anspelningarna på skaldens ålder såsom endast *licentia poetica* och anser honom, när dessa dikter skrefvos, knappt ha varit 30 år. De skulle således varit skrifna före 1594. Härtill finnes dock ingen giltig grund. Af inre orsaker torde de med allt skäl kunna tillskrifvas skaldens mög-naste tid, då han mellan 40 och 50 år såg lifvet i mörka dagar, såsom äfven fallet är i hans senaste dramatiska dikter. Här som der äro *concetti* förvisade, och i deras ställe har han satt den klaraste form som uttryck åt det tankediga och djupt känslofulla innehållet. Detta gäller de flesta, om ej alla, hit hörande dikter; redan förut hafva några sådana förekommit (29—32, 60) och längre fram finnas äfven beslägtade (81, 110—112, 121, 129, 146).

64 och 65. Sammanhänga omedelbart med hvarandra.

66. »Allt detta» hänvisar på den följande listan öfver menskligt elände. Att observera äro åttonde och nionde raderna, i hvilka man anmärkt såsom egen en hos SHAKSPEARE sällan förekommande häntyddning på politiskt missnöje. Likaså har påpekats likheten mellan denna berömda sonett och HAMLETS monolog: »Att vara eller icke vara».

67 och 68. Begge sonetterna höra tillsammans och ställa vännens enkla naturlighet mot samtidens lastfulla flärd. SHAKSPEARE ifrar här liksom på flere ställen (t. ex. i »*Köpmannen från Venedig*», 3 akt. 2 scen.) mot smink och peruker. Blonda peruker med rödaktig anstrykning blefvo nemligen moderna vid hofvet och i den fina verlden, sedan man fann på att sålunda smicka drottning ELISABETH, hvilken, som bekant, hade rödaktigt hår. Derpå häntyder i 68 uttrycket om »de gyllne flätorna», som man klippte från de döda (*the golden tresses of the dead*).

69 och 70. Höra icke så nära samman med de dem

omgifvande. En slående bild i 70, fjerde raden, om kråkan, som höjer glansen af himlens färg!

73 och 74. Bilda ett strofpar; den första en bitter sjelfbetraktelse, den andra en tröstfull vändning till det bättre jaget med förakt för det jordiska. GILDEMEISTER finner deremot skaldens liknelse, i hvilken han jemför sig sjelf med den höstliga skogen, orimlig.

76. Från och med denna sonett till och med 86 räcker en ny sammanhängande kedja af dikter, med undantag af 77 samt 81, som stå enstaka för sig sjelfva. Temat är förhållandet mellan skaldens konst och hans vänskap samt vännens ställning till andra skalder, hvilka framställas som SHAKSPEARES rivaler. Här känner man kanske mer än annars den nödvändiga tillvaron af en verklig bakgrund för situationen. I 76 ger skalden en märkelig ursäkt för sitt från modepoeterna skiljaktiga enkla skrifsätt samt för sin brist på vaxling i ämne.

77. Denna sonett tyckes ha såsom poetisk tillegnan medföljt en anteckningsbok, ty sådana voro den tiden mycket brukliga. Vi påminna om den memorandum-bok (*tables*). SHAKSPEARE låter HAMLET begagna i 1 akt. 5 scen. Så äfven i 122 längre ned.

78 och 79. Här börjar nu den nämnda rivaliteten att framlysa.

80. »Ett högre snille» (*a better spirit*) har af olika kommentatorer blifvit olika uttydt. Af SHAKSPEARES samtida skalder har man tänkt på SPENSER, DRAYTON, DANIEL och äfven MARLOWE. På den senare har man särskildt velat hänföra 86. Lämpligast torde väl vara att tänka på SPENSER, för hvilken SHAKSPEARE i den i inledningen anförda sonetten ur »*The passionate pilgrim*» yttrar så stor vördnad, ehuru man icke vet, att denne egnat någon förnämning man sin hyllning. Bäst torde vara att erkänna, att nyckeln till gåtan är förlorad, ehuru väl man måste antaga,

att verklighet ligger till grund för framställningen: utan ett sådant antagande blir den i dikten lifligt kända och kraftigt utförda bilden väl omöjlig att förklara.

81. Denna sonett ansluter sig till 18, 19, 60 och liknande, och står med öfriga till denna cykel hörande sonetter icke i något närmare sammanhang. »Du gömmes i efterverldens ögon», nemligen som en gång läsa denna sång.

82 och 83. Höra tillsammans. Vännens skönhet och dygd behöfva ej retoriskt smink. I begge förekomma utfall mot tidens floskelpoesi.

86. »Hans stolta diktning's fulla segel» liksom ock »hans själ, af andar lärd att skriva» har tolkats på MARLOWES pompösa stil och hans bekanta drama »*Doktor Faust*». Dessa andar, som hjälpa rivalen, betecknas sedan ironiskt som tomtar, och sist talar skalden om hjälpen såsom kommande från en familjenisse (*familiar ghost*). I näst sista raden förekomma orden »*fil'd up his line*», hvilka af alla kommentatorer och i alla öfversättningar återgifvas med »filade hans vers». Imellertid gör TSCHISCHWITZ med rätta den anmärkningen, att »*file*» väl kan betyda »*polish*», men »*file up*» icke, hvartill vi kunna lägga, att i sådant fall väl »*lines*» borde stått i stället för »*line*». I öfverensstämmelse med den i sonetten använda liknelsen om strid, som antydes sist genom ordet »seger», bör »*line*» tagas som slaglinie, led, och »*fil'd*» enligt COLLIERS förslag utbytas mot »*fill'd*», så att raden, i stället för att heta i vanlig öfversättning: »när du nedlät dig hans vers att fila», bör blifva: »när du nådigst i hans led dig ställde».

87. Sluter sig till 49, hvars tema varieras till och med 93. Dessa sonetter kunna för öfrigt, liksom många andra, lika väl tänkas egnade åt en qvinna som åt en ung man. I 87 är det qvinliga rimmet ovanligt öfvervägande.

89. Det enda, som kunde göra mindre troligt, att här menades ett kärleksförhållande till en qvinna, vore det i

tolfte raden använda ordet »*acquaintance*», umgänge, menar GILDEMEISTER. Ingenting synes dock i detta ord hindra ett sådant antagande, isynnerhet som det efterföljes af det talande uttrycket »*thy sweet-beloved name*».

92 och 93. Antagas af den äldsta sonettkritiken i sitt sammanhang vara riktade till SHAKSPEARES hustru, ANNA HATHAWAY, som, då mannen länge lefde skild från henne, skulle gifvit honom anledning till svartsjuka.

94—96. Bilda tillsammans ett helt, som af DELIUS anses riktadt till en älskarinna, hvilket äfven af innehållet göres ganska troligt, medan GILDEMEISTER åter anser detta omöjligt på grund af sjunde raden i 94. Slutraden i denna sonett förekommer i ett psevdoshakspeariskt drama, »*Kung Edvard III*», tryckt 1596, hvadan dessa sonetter måste vara författade före den tiden, alldenstund väl den nämnda raden kommit ur sonetterna in i dramat och ej tvärtom. I 96 upprepas samma slutkuplett som i 36, men i nytt sammanhang.

97—99. Stå till hvarandra i nära sammanhang. Det är åter skilsmessan från vännen, som är tema. I 97 inträffar denna under sommar och höst, i 98 under våren. I 99 har sonetten fått femton rader: den första raden får betraktas som ett slags öfverskrift. Alla tre, isynnerhet den sista, äro i blomstrande renaissancetil och torde tillhöra de tidigaste sonetterna.

100. De följande sonetterna till och med 108, med undantag af 105 och 107 bilda ett helt, behandlande ett tema, som redan förut (83—86) blifvit antydt, men visa sig vara af senare datum. Skalden urskuldar sin sångmö för hennes tröghet att besjunga vännen eller blott prisa hans dygd.

103. Nionde och tionde raderna kunna jämföras med ett motsvarande ställe i »*Kung Lear*», 1 akt. 4 scen.

107. Dunkel och svår att tyda, om den ej tänkes i någon bestämd situation, som dock nu är omöjlig att fullt

utreda. Förmodligen var någon fara förespådd skalden eller hans vän, hvilken fara nu var häfd. Hvad roll månförmörkelsen härvid spelat, kan icke förklaras.

108. Här nämnes föremålet för dikterna rent ut »*sweet boy*».

109. Till och med 120 äro sonetterna i allmänhet egnade åt ett nytt tema, nemligen att teckna skalden såsom skyldig, såsom den der förgått sig samt träffats af ödets slag och människors hån, men deremot vännen som den förlåtande.

111. En sonett af omtvistadt innehåll: MALONE, en äldre Shakspeare-kritiker, har ansett det förvärf eller det yrke, som skalden säger alstra »rätt manér» (*public manners*), vara skådespelarekonsten, hvilken han sålunda på grund af dess följder i viss mån fördömt, och detta bestyrkes än mera af det följande, der han säger, att hans natur blifvit »fläckad af sitt värf, som färgarns finger». Mot en sådan mening, att han skulle fördömt sitt yrke, opponera sig deremot de tyska kommentatorerna. Oss synes MALONE och öfriga honom följande engelska författare ha fattat saken rättast. Han fördömer sitt yrke, »*state*», som det heter i 29, »*public means*» och »*what it works in*» i denna, för det lättsinniga lif, det medför, och emedan det qväfver hans bättre väsen.

112. Sammanhänger noga med den föregående.

113 och 114. Höra tillsammans. Skaldens öga är alldeles förbrylladt, han förälskar sig i allt, hvad han ser, blir sålunda otrogen, men allt detta är blott ett bevis på hans hjertas trohet. I den senare är skaldens själ »bekrönt» med vännen (*»crown'd with you*) och tager som en herrskare emot den smickrets pokal, som kredensas af ögat.

116 och 117. Utgöra ett par, som hör tillsammans genom motsättningen; men 117 kan ej antagas såsom en direkt följd af den föregående. Den första är en sublim

skildring af den äkta, orubbliga kärleken, och är denna teckning falsk, säger skalden, då återkallar han allt, hvad han förr skrifvit om kärlek, och ingen människa på jorden har då någonsin älskat. En sådan försäkran kan ej vara gjord för skenets skull eller blott såsom en förberedelse till den spetsfundiga point, som slutar 117. Denna är tvärtom att anse som en annan sida af saken, sedd från en synpunkt, som ej kan kallas den trogna kärlekens. Det är lättsinnets advokaty, det svaga hjertats erkännande af sin pligt, men också dess försök att värja sig mot samvetets anklagelser. I så fall är äfven denna sonetts innehåll lika allvarligt menadt som den föregående. Skalden må sjelf ha erfärit det eller funnit det hos någon annan: lika godt, det är i alla händelser en fin och psykologiskt sann teckning, värdig den, som från så många olika sidor vetat att uppfatta kärleken.

118 och 119. Höra tillsammans genom ämnets art och behandlingens mästerskap. I 118 är en drastisk, men kraftigt talande bild ypperligt genomförd för att visa en sida af kärlekens öfverdrift; i 119 äro flere gripande och sanna drag använda i samma ändamål, men begge mynna de ut i advokatoriska spetsfundigheter, hvarmed liksom i de föregående det svaga och syndiga hjertat vill lura sig sjelft och döfva den sanna känslans förebråelser.

120. Slutar serien med en uppgörning mellan parterna, hvarvid den enes felsteg får qvitta den andres.

121. En af de allvarligaste sonetterna, riktad mot världens falska sätt att dömma, som sammanblandar verklig dålighet med sådant, som beror på sinnet, på »det heta blod, jag fått» (*my sportive blood*).

122. Skalden har fått en anteckningsbok, »*tables*», af vännen; denna har han skänkt bort, och för att ursäkta sig, gör han en dikt, hvilken vänder saken till den största artighet för den, som egentligen deraf skulle känna sig förnärad.

123—125. Samma tema genomgår dessa sonetter: skalden lofsjunger sin egen trohet, som trotsar tiden och häfderna. Den är icke »dett rangens barn» (*a childe of state*), heter det i 124, d. v. s. den är ej beroende af vännens höga börd och ställning; och den är ej heller i behof af yttre hyllning, utan består i inre kärleksoffer, tvärt emot hvad förtalet menat, säges det i 125.

126. Är ingen sonett, utan en lyrisk dikt i 3 fyr-radiga strofer, rimmade parvis.

127. Med denna sonett börjar den serie af 26 dikter, som äro tillegnade en älskarinna. Hvem hon varit, kan naturligtvis ej afgöras, blott att hon varit mörk (hvilket gifvit anledning till och med att antaga henne vara en mulattska), att hon varit förförisk och särdeles farlig. MASSEY, som antager dessa dikter skrifna för lord PEMBROKES räkning, anser dem tillegnade den sköna och lättsinniga miss PENELOPE RICH, till hvilken lorden stod i ett ömt förhållande, ett antagande, som dock skulle sätta en långt svårare fläck på SHAKSPEARES karakter, än om han sjelf, som sannolikt är, varit slaf och vändats under en ovärdig passion. I originalet är »*black*» användt i dubbel mening, såsom både svart och ful, »*fair*» såsom både blond och skön.

128. En af de berömdaste sonetterna i samlingen. Det instrument, hvarpå den sköna spelade, var den i England s. k. »*Virginal*» eller spinett, ett slags klaver.

129. Något påpekande af denna sonetts märkvärdiga psykologiska djup torde ej behövas.

130. Att jämföra med 21. I begge samma fiendtlighet mot öfverdrift i användande af epitet och liknelser.

133 och 134. Begge utgöra en behandling af samma tema, som förut varit föremål för sonetterna 40—43, ehuru det här är älskarinnan, som eröfrat vännen.

135 och 136. Begge sonetternas form och innehåll

bero på en oåtergiftig ordlek med SHAKSPEARES förnamn, WILLIAM, förkortadt »*Will*», och det engelska ordet »*will*», vilja. Öfversättningen gör alls icke anspråk på motsvarighet mot originalets lek med ljud. Den meddelas blott för att ej lemna en lucka i samlingen.

138. Denna sonett återfinnes såsom den första i den 1599 utgifna samlingen »*The passionate pilgrim*», men med afvikelser i texten, som göra den underlägsen den här meddelade.

141. Motsvarande de fem sinnena, talas i originalet om de fem själskrafterna (*five wits*). De voro: *common wit, imagination, fantasy, estimation* och *memory*.

142. Sluter sig nära till den föregående.

143. Åter en ordlek med »*Will*», som öfversättningen ej ens bjuder till att återgifva.

144. Äfven denna sonett återfinnes i samlingen »*The passionate pilgrim*», men med obetydligare ändringar.

145. Dikten, som sannolikt hör till de tidigare och i tonen skiljer sig från de öfriga, gör det äfven i formen. Den är skriven på fyrfotade jamber, då alla de öfriga dikternas verser äro femfotade.

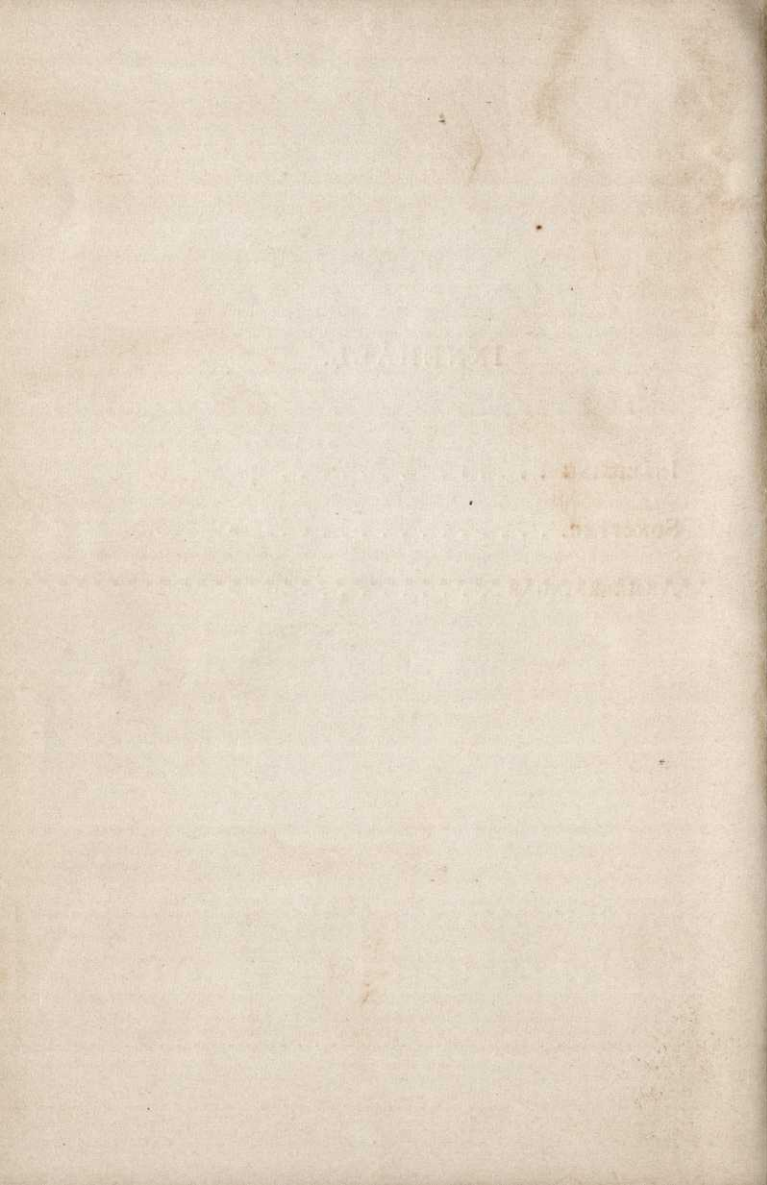
146. En af de allvarligaste och märkvärdigaste bland dessa sonetter. I den ursprungliga form, i hvilken den kommit till vår tids kännedom, saknades andra raden, men den har blifvit restaurerad af MALONE, och i denna form läses den vanligen nu mera.

153 och 154. Tvenne till de föregående icke hörande sonetter i den på SHAKSPEARES tid allmänt gängse stilen, hvilken stod under inflytande af antiken och här gifvit sig luft i en om Anakreon påminnande relief- eller camée-artad framställning, upprepad i tvenne olika försök, af hvilka dock det senare torde vara mera lyckadt än det förra.

INNEHÅLL.

INLEDNING	pag.	3.
SONETTER.	»	25.
ANMÄRKNINGAR	»	181.

6000129463

Göteborgs universitetsbibliotek

